

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗΝ ΑΓΚΥΡΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Ιούλιος 2016

Παρακαλούμε σε περίπτωση αναδημοσίευσης να αναφέρεται η πηγή.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A. ΓΕΝΙΚΑ	2
B. ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	4
ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	4
Μορφές εταιρειών	6
Επενδυτικά κίνητρα	8
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ	9
Φόρος εισοδήματος	9
Φορολογία εταιρειών	9
Φορολογία φυσικών προσώπων	9
Φορολογικοί συντελεστές εισοδήματος φυσικών προσώπων από άλλες εργασίες:	10
Συντελεστές ΦΠΑ	9
Φόρος ειδικής κατανάλωσης	10
Φόρος τραπεζικών και ασφαλιστικών εργασιών	10
ΚΤΗΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ	10

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ	12
FRANCHISING	12
Γ. Η ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	14
Στοιχεία για την αγορά -Λιανικό εμπόριο - Τάσεις	15
Κατανάλωση	15
Προσέγγιση	15
Εισαγωγή μεταχειρισμένων προϊόντων	16
Δασμοί	16
Δ. ΕΞΑΓΩΓΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΑΓΟΡΑ	17
Εξαγωγές στην Τουρκία κατά κατηγορία προϊόντος	21
Ε. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΜΕ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ	23
Αναλυτική Παρουσίαση Κατηγοριών Προϊόντων	23
ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ –ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ- ΤΡΟΦΙΜΑ	19
ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ	28
ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ	23
ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΑ	30
ΠΛΑΣΤΙΚΑ	25
ΥΛΙΚΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ	25
Αναλυτική Παρουσίαση Κατηγοριών Υπηρεσιών	
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	31
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	35
ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	39
ΠΗΓΕΣ	41
ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	42

A. ΓΕΝΙΚΑ

Η ΤΟΥΡΚΙΑ ΣΗΜΕΡΑ

- 17^η οικονομία διεθνώς (στοιχεία CEBR, EU, WORLD BANK)
- 7^η οικονομία στην Ευρώπη (στοιχεία EU)
- 22^η στην κατάταξη με τους πιο ελκυστικούς επενδυτικούς προορισμούς (UNCTAD)
- 94^η στην κατάταξη ευκολίας δημιουργίας επιχείρησης (World Bank Doing Business 2016 Rank)
- 45^η πιο ανταγωνιστική οικονομία παγκοσμίως (World Economic Forum)

Επίσημη Ονομασία	Republic of Turkey - Türkiye Cumhuriyeti
Πρωτεύουσα	Άγκυρα
Πολίτευμα	Κοινοβουλευτική Δημοκρατία
Πληθυσμός	75.837.020 κάτοικοι (2015)
Εργατικό δυναμικό	28,1 εκ. / 4 ^η σε σχέση με ΕΕ (2015, στοιχεία Invest in Turkey)
Μέση ηλικία	29,7 έτη
Επίσημη γλώσσα	Τουρκική
Πρόεδρος	Recep Tayyip Erdoğan
Πρωθυπουργός	Binali Yıldırım
Έκταση	783,562.38 km ²
Χρονική ζώνη	GMT +2

Κατάληξη διαδικτύου	.tr
Γειτονικές χώρες	Ελλάδα, Βουλγαρία, Συρία, Ιράκ, Ιράν, Αζερμπαϊτζάν, Αρμενία, Γεωργία
Κυριότερες πόλεις (πληθυσμός)	Κων/πολη, Άγκυρα, Σμύρνη, Προύσσα, Άδανα, Γκαζιαντέπ, Καισάρεια, Ικόνιο, Απάλεια, Μερσίνα, Εσκίσεχίρ, Σαμψούντα, Ερζερούμ, Καρανμαράς, Κιουτάχεια, Τραπεζούντα, Αδριανούπολη, Αφιον Καράχισάρ, Ντιγιαρμπακιρ
Τηλεφωνικός κωδικός	0090

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016E	2017E
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ										
Ρυθμός Αύξησης του ΑΕΠ %	0,7	-4,7	9,2	8,8	2,1	4,1	3,0	4,0	3,0	3,5
ΑΕΠ (δισ.\$) **	742	617	732	774	786	822	799	720	731	752
Κατά κεφαλή ΑΕΠ (\$)	10,440	8,590	10,079	10,361	10,397	10,720	10,338	9,213	9,377	9,525
ΤΙΜΕΣ										
Πληθωρισμός (%) (τέλος περιόδ)	10,1	6,5	6,4	10,5	6,2	7,4	8,2	8,8	8,0	7,5
ΕΞΩΤ.ΟΙΚΟΝ. ΣΧΕΣΕΙΣ										
Εμπ. Ισοζύγιο (δισ.\$)	-70	-39	-72	-106	-84	-100	-85	-63	-57	-60
Εξαγωγές	132	102	114	135	152	152	158	144	141	148
Εισαγωγές	202	141	185	241	237	252	242	207	198	208
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλ.	-40	-12	-45	-75	-49	-65	-46	-32	-32	-32
Ισοζ. Τρεχ. Συν./ΑΕΠ (%) -5,4	-2,3	-6,2	-9,7	-6,2	-7,9	-5,7	-4,5	-4,3	-4,3	
ΔΗΜΟΣ/ΜΙΚΑ. ΣΤΟΙΧΕΙΑ										
Πρωτ. Ισοζ. Προυπ./ΑΕΠ (%)	3,5	0,1	0,8	1,9	1,4	2,0	1,5	1,5	0,9	0,9
Συν. Ισοζ. Προυπ./ΑΕΠ (%) -1,8	-5,5	-3,5	-1,3	-2,0	-1,2	-1,3	-1,2	-1,7	-1,6	
ΧΡΕΟΣ										
Δημ. Χρέος/ΑΕΠ (%)	40,0	46,1	42,2	39,1	36,2	36,3	33,5	32,9	32,5	31,2
ΙΣΟΤΙΜΙΑ ΛΙΡΑΣ										
\$/ΤΛ	1,52	1,48	1,54	1,89	1,78	2,13	2,33	2,91	3,15	3,31
Ευρώ/ΤΛ	2,13	2,14	2,04	2,44	2,35	2,93	2,82	3,17	3,46	3,64
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΙΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΙΚΩΝ										
S&P	BB+ (outlook stable)		***							
Moody's	Baa3 (outlook negative)									
Fitch	BBB- (outlook stable)		****							

Πηγές: Τουρκικό Ινστιτούτο Στατιστικής, Κεντρική Τράπεζα. Οι εκτιμήσεις για το 2016 και 2017 είναι του οικον. Τμήματος της Finansbank. Ο στόχος που θέτει η Κυβέρνηση αύξησης του ΑΕΠ το 2016 είναι 4,5%

*Σημ.: Το ΔΝΤ στην έκθεσή του "World Economic Outlook" του Απριλίου προβλέπει ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας της Τουρκίας για τα έτη 2016 και 2017 3,8% και 3,4% αντίστοιχα.

** Η μείωση του ΑΕΠ σε δολ. οφείλεται στην υποτίμηση της τουρκικής λίρας.

***Κριτήριο για την εν λόγω αξιολόγηση του Οίκου S&P αποτελεί η "ανθεκτικότητα με την οποία η τουρκική οικονομία αντιμετώπισε τα εξωτερικά και εσωτερικά σοκ το προηγούμενο διάστημα".

****Σε έκθεση του εν λόγω Οίκου επισημαίνεται ότι η Τουρκία έχει το μεγαλύτερο, από όλες τις αναπτυσσόμενες χώρες, ποσοστό του ιδιωτικού χρέους σε ξένο συνάλλαγμα (46%), ενώ το συνολικό (δημόσιο και ιδιωτικό) σε συνάλλαγμα υπολογίζεται σε 53% του ΑΕΠ. Το γεγονός αυτό συνεπάγεται, για τις επιχειρήσεις, μεγαλύτερη επιβάρυνση για την εξυπηρέτηση του και καθιστά γενικότερα την οικονομία ευάλωτη σε εξωτερικές προκλήσεις και την εισροή κεφαλαίων.

ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ (1^ο τρίμ. 2016)

Σύμφωνα με στοιχεία του Τουρκικού Ινστιτούτου Στατιστικής, σημαντική αύξηση σημείωσε το ΑΕΠ της χώρας, κατά 4,8% σε σταθερές τιμές, το πρώτο τρίμηνο του τ.έ.. έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του 2015, χάρη στην μεγάλη αύξηση της καταναλωτικής δαπάνης, ιδιωτικής και δημόσιας, κατά 6,9% και 10,9% αντίστοιχα. Η αύξηση του ΑΕΠ έναντι του τελευταίου τριμήνου του 2015 ανήλθε σε 0,8%.

Αντίθετα, ο εξωτερικός τομέας παρουσίασε υστέρηση, με τις εξαγωγές να καταγράφουν αύξηση, σε σταθερές τιμές, έναντι του πρώτου τριμ. του 2015 κατά 2,4% και τις εισαγωγές κατά 7,5%. Αρνητική ήταν και η πορεία των επενδύσεων, που παρουσίασαν μείωση -0,1% (-0,3% οι ιδιωτικές).

Στόχος της τουρκικής κυβέρνησης είναι η αύξηση του ΑΕΠ κατά 4,5% το τ.έ., γενικότερες όμως εκτιμήσεις της πορείας της τουρκικής οικονομίας τοποθετούν την ανάπτυξη αρκετά χαμηλότερα και πλησίον του 3%.

B. ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Ένα πρώτο βήμα για την προσέγγιση της τουρκικής αγοράς θεωρείται η επικοινωνία (π.χ. μέσω παρουσίας σε εμπορικές εκθέσεις ή/και αλληλογραφίας με τη συνδρομή του Γραφείου ΟΕΥ κ.λ.π.) με τις εταιρείες του κλάδου που ενδιαφέρει τον έλληνα επιχειρηματία.

Στη συνέχεια, η ανεύρεση ενός έμπειρου Τούρκου συνεργάτη (αντιπροσώπου, διανομέα κ.ά.), ο οποίος θα γνωρίζει το νομικό πλαίσιο, θα έχει επαφές και θα μπορεί να συνεννοηθεί στην τουρκική γλώσσα και θα είναι σε θέση να βοηθήσει την ελληνική επιχείρηση να εισέλθει στην αγορά και να προωθήσει τα προϊόντα της.

Το γεγονός ότι το ποσοστό γλωσσομάθειας στην Τουρκία είναι χαμηλό, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι οι γραφειοκρατικές διαδικασίες δεν είναι πάντα απλές, καθιστούν την ανεύρεση αξιόπιστου συνεργάτη σημαντική.

Όσον αφορά το εξαγωγικό εμπόριο, σκόπιμη είναι η ανεύρεση ενός αξιόπιστου και έμπειρου εισαγωγέα ή/και αντιπροσώπου. Προκειμένου να έρθει κανείς σε στενότερη επαφή με την τουρκική πραγματικότητα, μπορεί να συμμετάσχει ή να επισκεφθεί κάποια διεθνή έκθεση ή να επιδιώξει τη συμμετοχή του σε κάποια επιχειρηματική αποστολή.

Όσον αφορά τους δημόσιους διαγωνισμούς, χρειάζεται η συνδρομή διαμεσολαβητή, προκειμένου να διεκπεραιωθούν τα διαδικαστικά θέματα και να ξεπεραστεί το εμπόδιο της γλώσσας (ακόμα και για διεθνείς διαγωνισμούς, οι προκηρύξεις συνήθως είναι μόνο στην τουρκική).

Για την επέκταση μιας αλλοδαπής εταιρείας στην τουρκική αγορά, απαιτείται η ίδρυση εταιρείας. Οι συνηθέστερες μορφές είναι: η ΑΕ για μεγαλύτερες εταιρείες, η ΕΠΕ για εμπορική ή εταιρεία διανομής, και τα υποκαταστήματα. Επίσης, ένα Γραφείο Συνδέσμου, σε περίπτωση που ενδιαφέρεται κάποια εταιρεία για τη διερεύνηση της αγοράς και για τη σύνταξη μελέτης σκοπιμότητας, είναι συχνά απαραίτητο προκειμένου να γίνει κάποια επένδυση.

Σύσταση ΕΠΕ και ΑΕ

Για τη σύσταση ΕΠΕ το απαιτούμενο αρχικό κεφάλαιο είναι 10.000 τ.λίρες και για τη σύσταση ΑΕ 50.000 τ.λίρες.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΑΡΞΗΣ

Δείκτης World Bank Doing Business Rank 2013 ¹	94 (προσωρινά στοιχεία 2016)	
Αριθμός Ενεργειών	8	
Χρόνος (ημέρες)	7-8	
Κόστος (%του κατα κεφαλήν εισοδήματος)	16,6%	
<u>ΕΡΓΑΣΙΕΣ</u>	<u>ΧΡΟΝΟΣ</u>	<u>ΚΟΣΤΟΣ</u>
Υποβολή μνημονίου και άρθρων καταστατικού στο διαδίκτυο στη Mersis	1 ημέρα	Καμία επιβάρυνση
Σύνταξη και εκτέλεση συμβολαιογραφικών εγγράφων	1 ημέρα	Χαρτί: 140 τ/λίρες Συμβολαιογραφικές πράξεις άρθρων καταστατικού: 1.400 τ/λίρες ανά 10 σελίδες Συμβολαιογραφικές πράξεις της δήλωσης υπογραφής διοικούντος: 65 τ/λίρες ανά διοικούντα
Κτήση αριθμού φορολογικής ταυτοποίησης	1 ημέρα	Καμία επιβάρυνση
Κατάθεση ποσοστού του κεφαλαίου στον λογαριασμό της Αρχής Ανταγωνισμού	1 ημέρα	0,04% του κεφαλαίου
Κατάθεση τουλάχιστον 25% του αρχικού κεφαλαίου σε τράπεζα και επί της κατάθεσης απόδειξη	1 ημέρα	Καμία επιβάρυνση
Αίτηση εγγραφής στο Γραφείο Εμπορικού Μητρώου (Trade Registry Office)	2 ημέρες	Ανάλογα προς τη διαδικασία
Επικύρωση από συμβολαιογράφο	1 ημέρα	Ανάλογα προς τη διαδικασία
Ενημέρωση από την εφορία ως προς την ειδοποίηση εγ της εταιρείας στο Εμπορικό Μητρώο	1 ημέρα	Καμία επιβάρυνση

Πηγή: World Bank

Για την εγγραφή στο Γραφείο Εμπορικού Μητρώου απαιτούνται τα εξής δικαιολογητικά:

- Αίτηση και έντυπο γνωστοποίησης σύστασης εταιρείας, συμπληρωμένα και υπογεγραμμένα από τα ιδρυτικά μέλη της εταιρείας ή εξουσιοδοτημένα πρόσωπα, με το πρωτότυπο ή επικυρωμένο αντίγραφο της πράξης

¹ Κατάταξη ανάμεσα σε 189 χώρες

εξουσιοδότησης. Στην αίτηση συμπληρώνονται διάφορα στοιχεία της εταιρείας (που αφορούν στο κεφάλαιο, στην έδρα, στους ιδρυτές, στον αριθμό των απασχολούμενων κ.ά.) στην εφορία στην οποία η εταιρεία θα εγγραφεί.

- Πρωτότυπο καταστατικό της εταιρείας και 2 (δύο) επικυρωμένα αντίγραφα αυτού.
- Επικυρωμένα υποδείγματα υπογραφών των εκπροσώπων μαζί με την εμπορική επωνυμία της εταιρείας.
- Αποδεικτικό κατάθεσης 0,04% του κεφαλαίου της εταιρείας σε λογαριασμό της την Αρχής Ανταγωνισμού σε κρατική τράπεζα.
- Επιστολή δέσμευσης (letter of commitment), τυπική επιστολή που βεβαιώνει την δέσμευση των εταίρων για τήρηση των προβλεπομένων από το καταστατικό της εταιρείας κ.ά..
- Δήλωση εγγραφής στο οικείο επιμελητήριο (κάθε εταιρεία που ιδρύεται υποχρεούται σε εγγραφή σε επιμελητήριο).
- Πρωτότυπη άδεια από το Υπουργείο Βιομηχανίας και Εμπορίου (μόνο για τις Α.Ε. ορισμένων δραστηριοτήτων (τράπεζες, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ασφαλιστικές εταιρείες, εταιρείες χρηματοπιστωτικού leasing, εταιρείες factoring, εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες που λειτουργούν ανταλλακτήρια συναλλάγματος, εταιρείες που υπόκεινται στις διατάξεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς).
- Επικυρωμένα αντίγραφα ταυτότητας και βεβαίωση του τόπου διαμονής των φυσικών προσώπων που ιδρύουν την εταιρεία. Σε περίπτωση που κάποια από τα ιδρυτικά μέλη είναι αλλοδαπής προέλευσης, απαιτείται παρουσία με το διαβατήριό, καθώς και αντίγραφο διαβατηρίου. Αν τα ιδρυτικά μέλη της εταιρείας είναι ξένα νομικά πρόσωπα, απαιτείται Πιστοποιητικό Επιχειρηματικής Δραστηριότητας από Επιμελητήριο στο οποίο είναι εγγεγραμμένο ή αρμόδιο δικαστήριο, επικυρωμένο από το τουρκικό Προξενείο ή με apostille, καθώς και επικυρωμένη μετάφρασή του.

Μορφές εταιρειών

Οι ξένοι επενδυτές μπορούν να συστήσουν όλες τις μορφές εταιρειών οι οποίες προβλέπονται από τον Τουρκικό Εμπορικό Κώδικα.

Οι βασικές μορφές αυτών αφορούν:

- Limited liability company - Εταιρεία περιορισμένης ευθύνης - Limited Sirketi (Ltd.Sti.)
- Joint-stock company (A.S.) - Ανώνυμος εταιρεία - Anonim Sirketi (A.S.)
- Branch office - Υποκατάστημα
- Liaison office – Γραφείο Αντιπροσωπείας

Άλλες μορφές εταιρειών:

- Limited Partnerships–Komandit Sirket (Societe en Comandite)
- Collective Company (Kollektif Şirket)
- Merchant (Single Proprietorship)

Όλες οι εταιρείες στην Τουρκία υποχρεούνται να εγγράφονται στο Εμπορικό Μητρώο **Ticaret Sicili**. Στην Εφημερίδα Εμπορικού Μητρώου, www.ticaret sicil.gov.tr της Ένωσης Επιμελητηρίων και Χρηματιστηρίων της Τουρκίας (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği-TOBB) αναγράφονται τα στοιχεία των εταιρειών.

Συγκριτικός πίνακας των πιο διαδεδομένων μορφών εταιρειών:

	ΑΕ	ΕΠΕ	Υποκατάστημα
Νομικό καθεστώς	Ανεξάρτητη νομική οντότητα	Ανεξάρτητη νομική οντότητα	Εξαρτώμενο από την εταιρεία
Φορολογική υποχρέωση	Πλήρης	Πλήρης	Περιορισμένη

Αριθμός μετόχων	Ελάχ.:1 – Μέγ.:χωρίς όριο	Ελάχ.:1 – Μέγ.:50	-
Απαιτήσεις κεφαλαίου	Ελάχ.: 50.000 τ.λ.	Ελάχ.: 10.000 τ.λ.	Δεν ορίζεται
Ευθύνη μετόχων	Περιορίζεται στο ποσό του κεφαλαίου κάθε μετόχου	Περιορίζεται στην αναλογία του κεφαλαίου κάθε μετόχου	Ευθύνεται η εταιρεία
Φορολόγηση εισοδήματος	20%	20%	20%
Παρακρατούμενος φόρος μερισμάτων	15% (των κερδών που διανέμονται)	15% (των κερδών που διανέμονται)	15% (των κερδών που αποδίδονται)

Αλλαγές που επέφερε ο νέος Εμπορικός Κώδικας

Ο Εμπορικός Κώδικας επέφερε αλλαγές, όπως:

- Δυνατότητα σύστασης ΑΕ και ΕΠΕ από ένα μόνο πρόσωπο (και όχι από 2 για τις ΕΠΕ και 5 για τις ΑΕ όπως ίσχυε προηγουμένως). Οι αλλοδαποί επενδυτές επομένως δεν είναι αναγκασμένοι πλέον να αναζητούν άλλους μετόχους για τη σύσταση εταιρείας.
 - Οι εταιρείες θα πρέπει να διαθέτουν ιστοσελίδα με στοιχεία της εταιρείας. Σε περίπτωση που αυτό δεν συμβαίνει ή τα στοιχεία είναι ψευδή, προβλέπονται κυρώσεις.
 - Το ΔΣ μπορεί να αποτελείται από ένα μόνον πρόσωπο.
 - Τουλάχιστον ένα μέλος του ΔΣ θα πρέπει να είναι Τούρκος υπήκοος.
 - Κατάργηση της υποχρέωσης τα μέλη του ΔΣ της εταιρείας να είναι και μέτοχοι αυτής, επομένως κάθε ανεξάρτητο πρόσωπο μπορεί να γίνει μέλος του ΔΣ.
 - Νομικά πρόσωπα μπορούν να είναι μέλη του ΔΣ, τα οποία θα εκπροσωπούνται μέσω αντιπροσώπου τον οποίο θα ορίζουν.
 - Οι συνεδριάσεις του ΔΣ θα μπορούν να λαμβάνουν χώρα σε εικονικό περιβάλλον (on line) και τα πρακτικά να επικυρώνονται με ηλεκτρονικές υπογραφές.
 - Τουλάχιστον το ένα τέταρτο των μελών του ΔΣ θα πρέπει να έχουν ανώτατη μόρφωση (δεν ισχύει για μονοπρόσωπες εταιρείες).
 - Κάθε μέτοχος μπορεί να ζητήσει λογιστικό έλεγχο.
 - Οι μέτοχοι μπορούν να μπορούν να λάβουν δάνεια από την εταιρεία τους εάν έχουν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις τους προς την εταιρεία και η εταιρεία εμφανίζει κέρδη.
- Επίσης, από τον Ιούλιο του 2012, αλλοδαποί Γενικοί Δ/ντές εταιρειών οι οποίες έχουν συσταθεί με ξένα κεφάλαια, θα πρέπει να έχουν άδεια εργασίας για να μπορούν να υπογράψουν έγγραφα εκ μέρους της εταιρείας τους.

Επενδυτικά κίνητρα

Από το 2012 ισχύουν νέες ρυθμίσεις για τα Επενδυτικά Κίνητρα.

Εκτός από τα αντίστοιχα κίνητρα που είχαν ισχύσει και στο παρελθόν, εισάγονται οι παρακάτω δύο καινοτομίες οι οποίες ως στόχο έχουν την υποκατάσταση των εισαγωγών από την εγχώρια παραγωγή, ώστε να μειωθεί το εμπορικό έλλειμμα της χώρας:

- πρώτον, δίνονται κίνητρα για την ενίσχυση της εγχώριας παραγωγής ενδιάμεσων και τελικών αγαθών σε τομείς όπου υπάρχει υψηλή εξάρτηση από τις εισαγωγές,
- δεύτερον, δίνονται κίνητρα για την ενίσχυση επενδύσεων για την παραγωγής υψηλής προστιθέμενης αξίας προϊόντων και προϊόντων υψηλής τεχνολογίας.

Σύμφωνα, με το νέο πλαίσιο επενδυτικών κινήτρων, εισάγεται η έννοια των «στρατηγικών» επενδύσεων, όπου ως τέτοιες ορίζονται οι επενδύσεις που μειώνουν την εξάρτηση από τις εισαγωγές, ενισχύοντας την παραγωγή αγαθών υψηλής προστιθέμενης αξίας και υψηλής τεχνολογίας.

Τα κίνητρα που δίνονται, αναλόγως του είδους, του ύψους, του τομέα και της περιοχής επένδυσης, περιλαμβάνουν: μείωση συντελεστών εταιρικής φορολόγησης και φορολόγησης εισοδήματος, μείωση εργοδοτικών εισφορών για την κοινωνική ασφάλιση, παραχωρήσεις γης, εξαίρεση καταβολής ΦΠΑ, εξαίρεση τελωνειακών επιβαρύνσεων, επιστροφή ΦΠΑ.

Επενδυτικά κίνητρα που μπορούν να δοθούν ανάλογα με την επένδυση				
	Γενικό σχήμα επενδύσεων	Επενδύσεις κατά νομούς	Επενδύσεις κλίμακας	Στρατηγικές επενδύσεις
Δασμολογικές απαλλαγές	•	•	•	•
Απαλλαγή ΦΠΑ για μηχανές εξοπλισμό	•	•	•	•
Φορολογικές ελαφρύνσεις		•	•	•
Μείωση εργοδοτικών εισφορών για κοινωνική ασφάλιση		•	•	•
Παραχώρηση γης		•	•	•
Μείωση τόκων		•		•
Επιστροφή ΦΠΑ				•
Μείωση εισφορών εργαζόμενου για κοινωνική ασφάλιση		•		
Ελάφρυνση φόρου εισοδήματος		•		

Τα επενδυτικά κίνητρα επομένως μπορούν να ενταχθούν σε 4 σχήματα:

- Γενικό σχήμα επενδυτικών κινήτρων: Ανεξαρτήτως της περιοχής και του είδους της επένδυσης, αρκεί να καλύπτεται ένα ελάχιστο ύψος
- Σχήμα επενδυτικών κινήτρων κατά νομούς: Οι νομοί της χώρας κατηγοριοποιούνται σε 6 κατηγορίες, ανάλογα με το ποιες περιοχές ενισχύονται περισσότερο, εκ των οποίων στην κατηγορία VI ανήκουν οι νομοί οι οποίοι ευνοούνται περισσότερο (νομοί ΝΑ Τουρκίας)
- Σχήμα κινήτρων για επενδύσεις κλίμακας: επωφελούνται των κινήτρων του σχήματος αυτού, επενδύσεις μεγάλου ύψους το οποίο καθορίζεται ανά κατηγορία προϊόντων (διύλιση περελαίου, χημικά, λιμάνια, αυτοκινητοβιομηχανία, οχήματα σιδηροδρόμων, δίκτυα αγωγών, ηλεκτρονικά, ιατρικός εξοπλισμός, φαρμακοβιομηχανία, αεροναυπηγική βιομηχανία, μηχανές-μηχανολογικός εξοπλισμός, μεταλλικές κατασκευές)
- Σχήμα κινήτρων για στρατηγικές επενδύσεις: επωφελούνται επενδύσεις στην παραγωγή ενδιάμεσων ή τελικών αγαθών των οποίων ποσοστό μεγαλύτερο του 50% προέρχεται από εισαγωγές, καθώς και επενδύσεις στον τομέα της ενέργειας

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

Φόρος εισοδήματος

Όλα τα φυσικά πρόσωπα που διαμένουν και τα νομικά πρόσωπα που εδράζονται στην Τουρκία φορολογούνται. Τα εισοδήματα προσώπων τα οποία δεν διαμένουν στην Τουρκία και τα οποία έχουν αποκτηθεί στην Τουρκία μέσω εργασίας, ιδιοκτησίας ακίνητης περιουσίας, εμπορικών συναλλαγών ή άλλων δραστηριοτήτων επίσης φορολογούνται.

Φορολογία εταιρειών

Βασικός φορολογικός συντελεστής εταιρειών: 20%

Παρακρατούμενος φόρος μερισμάτων: 15%

Παράδειγμα

	Τ.λίρες
Εταιρικά έσοδα	100
Φόρος εταιρικού εισοδήματος	-20
Καθαρό εισόδημα μετά την αφαίρεση φόρου εισοδήματος	80
Παρακρατούμενος φόρος μερισμάτων	-12
Συνολική φορολογική επιβάρυνση	32
Καθαρό κέρδος μετά τη φορολόγηση	68

Φορολογία φυσικών προσώπων

Φορολογικοί συντελεστές εισοδήματος φυσικών προσώπων από μισθωτές εργασίες:

Εισόδημα (Τ.λίρες)	Συντελεστής (%)
Έως 9.400	15
9.401-23.000	20
23.001-80.000	27
Άνω των 80.000	35

Φορολογικοί συντελεστές εισοδήματος φυσικών προσώπων από άλλες εργασίες:

Εισόδημα (Τ.λίρες)	Συντελεστής (%)
Έως 9.400	15
9.401-23.000	20
23.001-53.000	27
Άνω των 53.000	35

Συντελεστές ΦΠΑ

Είδος	Συντελεστής
Κύριος συντελεστής για προϊόντα και υπηρεσίες Προϊόντα πολυτελείας και ορισμένες υπηρεσίες ψυχαγωγίας (bar κ.ά) Αυτοκίνητα	18%
Βασικές τροφές, βιβλία, υπηρεσίες εκπαίδευσης από ιδιωτικά ιδρύματα, τουριστικές υπηρεσίες Κωστούφαντουργικά και δερμάτινα προϊόντα Ιατρικά προϊόντα και συσκευές	8%

Αγροτικά προϊόντα τα οποία χρησιμοποιούνται ως πρώτη ύλη, εφημερίδες, μεταχειρισμένα αυτοκίνητα, κατοικίες καθαρού εμβαδού έως 150 τ.μ.	1%

Στις ανωτέρω βασικές κατηγορίες ειδών υπάρχουν και εξαιρέσεις στις οποίες επιβάλλεται άλλος συντελεστής από τον γενικό της κατηγορίας.

Φόρος ειδικής κατανάλωσης

Επιβάλλεται σε:

- Προϊόντα πετρελαίου, φυσικό αέριο, λιπαντικά έλαια, διαλύτες και παράγωγά τους
- Οχήματα, μοτοσυκλέτες, αεροπλάνα, ελικόπτερα, γιώτ
- Καπνό και αλκοολούχα
- Πολυτελή αγαθά
- Ορισμένες υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών

Φόρος τραπεζικών και ασφαλιστικών εργασιών

Εξαιρούνται του ΦΠΑ, αλλά προβλέπεται φόρος με συντελεστής 5% επί του ποσού που εισπράτει η τράπεζα ή η ασφαλιστική εταιρεία στη γενική περίπτωση, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις ο συντελεστής είναι 1%.

Κοινωνική ασφάλιση

Νόμος 6385/01.09.2013

Ο τουρκικός Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης (Sosyal Güvenlik Kurumu) είναι πλέον ενιαίος, περιλαμβάνει δε τα παλαιότερα ασφαλιστικά ταμεία: των εργαζομένων υπαλλήλων (Sosyal Sigortalar Kurumu), των εμπόρων και ασκούντων ελεύθερα επαγγέλματα (BAĞ-KUR) και των δημόσιων υπαλλήλων (Emekli Sandiği).

Συνεισφορά εργοδότη: 20,5%

Συνεισφορά εργαζόμενου: 14%

ΚΤΗΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Νόμος 6302/18.5.2012

Ως προς τα αλλοδαπά φυσικά πρόσωπα:

- Μπορούν να αποκτήσουν ακίνητη περιουσία σε ζώνες δόμησης που έχουν καθοριστεί για γραφεία ή κατοικίες.

- Η συνολική επιφάνεια επί της οποίας ένα φυσικό πρόσωπο ξένης χώρας μπορεί να αποκτήσει ακίνητο δεν επιτρέπεται να ξεπεράσει τα 30 στρέμματα.

- Στην περίπτωση της κτήσης ακινήτων ή περιορισμένων δικαιωμάτων επί ακινήτων σε αστικές ή αγροτικές περιοχές της επαρχίας, η αγοραζόμενη έκταση δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 10% της συνολικής επιφάνειας της ζώνης και δεν θα πρέπει να κατέχει περισσότερα από 30 εκτάρια σε όλη την τουρκική επικράτεια. Το ποσοστό αυτό μπορεί να μειωθεί περαιτέρω από το Υπουργικό Συμβούλιο, σε περιπτώσεις που κρίνεται ότι συντρέχουν λόγοι που αφορούν τις υποδομές, την οικονομία, την ενέργεια, το περιβάλλον, τον πολιτισμό, τη γεωργία ή την ασφάλεια της περιοχής.

Οι αιτήσεις οι οποίες υποβάλλονται στα κατα τόπους κτηματολόγια θα πρέπει να λάβουν την έγκριση της τοπικής στρατιωτικής διοίκησης, η οποία θα κρίνει εάν η υπό εξέταση έκταση βρίσκεται σε ζώνη στατιωτικά απαγορευμένη, σε στρατιωτική ζώνη ασφαλείας ή σε «στρατηγική» ζώνη.

Επιπλέον περιορισμοί τίθενται σε ορισμένες ειδικότερες περιπτώσεις. Για παράδειγμα, για την απόκτηση αγροτικής γης θα πρέπει να δοθεί έγκριση του αρμόδιου για θέματα γεωργίας Υπουργείου, για την απόκτηση γης σε περιοχές ιστορικού-πολιτιστικού ενδιαφέροντος ή περιοχές φυσικού κάλλους θα πρέπει να δοθεί έγκριση του αρμόδιου για θέματα πολιτισμού Υπουργείου ή του αρμόδιου για το περιβάλλον Υπουργείου.

Εάν κάποιος αλλοδαπός αποκτήσει μια έκταση η οποία δεν είναι αξιοποιημένη (αγρόκτημα, αμπελώνας κ.λπ.), θα πρέπει εντός διετίας να παρουσιάσει προς έγκριση ένα αναπτυξιακό σχέδιο.

Οι Έλληνες (ως φυσικά πρόσωπα - εκτός των μουσουλμάνων της Θράκης) δεν μπορούν να αποκτήσουν ακίνητη ιδιοκτησία σε 28 παραλιακές επαρχίες, συμπεριλαμβανομένης της Κων/πολης, και στην επαρχία Αδριανούπολης. Επίσης, εάν κάποιος Έλληνας κληρονομήσει ακίνητο στις ανωτέρω περιοχές, θα πρέπει ή να το μεταβιβάσει ή να το ρευστοποιήσει εντός μηνός.

Ως προς τα αλλοδαπά νομικά πρόσωπα:

- Οι εμπορικές εταιρείες μπορούν να αποκτήσουν ακίνητη περιουσία με περιορισμένα εμπράγματα δικαιώματα επ' αυτής με τις επιφυλάξεις ειδικών νόμων.

- Νομικά πρόσωπα πλην των εμπορικών εταιρειών δεν μπορούν να αποκτήσουν ακίνητη περιουσία.

Οι εμπορικές εταιρείες τις οποίες έχουν ιδρύσει ή στις οποίες συμμετέχουν αλλοδαποί επενδυτές στην Τουρκία:

- Εάν έχουν ιδρυθεί υπό το τουρκικό νομικό σύστημα, μπορούν να αποκτήσουν και να χρησιμοποιούν ακίνητο, καθώς και περιορισμένα εμπράγματα δικαιώματα επί ακινήτου στην Τουρκία, εφόσον η εν λόγω κτήση των ακινήτων συνάδει με τις επιδιώξεις της εταιρείας, όπως αυτές περιγράφονται στο καταστατικό της.

Αλλοδαπά φυσικά ή νομικά πρόσωπα δεν μπορούν να αποκτήσουν ακίνητη περιουσία εντός στρατιωτικά απαγορευμένων ζωνών και περιοχών ασφαλείας. Επιπλέον, το δικαίωμα κτήσης περιορίζεται περαιτέρω από το γεγονός ότι το Υπουργικό Συμβούλιο της χώρας μπορεί να καθορίζει περιοχές στις οποίες δεν μπορούν να αποκτηθούν δικαιώματα επί ακινήτων από ξένα φυσικά πρόσωπα ή εμπορικές εταιρείες, για λόγους δημόσιου οφέλους, εάν κριθεί ότι έχουν ιδιαίτερη σημασία για σκοπούς ενέργειας, αρδευτικούς, γεωγραφικούς, θρησκευτικούς, πολιτιστικούς, περιβαλλοντικούς.

Αντίθετα, εταιρείες που έχουν ιδρυθεί υπό το τουρκικό νομικό σύστημα και διαθέτουν τουρκική νομική προσωπικότητα, έχουν ευρύτερα δικαιώματα κτήσης ακόμα και σε ζώνες στρατιωτικής απαγόρευσης, περιοχές ασφαλείας και στρατιωτικές περιοχές, με ορισμένες επιφυλάξεις του σχετικού νόμου για λόγους ασφαλείας και πάντοτε μετά από εξουσιοδότηση των στρατιωτικών αρχών.

Όσον αφορά, επομένως, το ενδιαφέρον κτήσης ακινήτου από Έλληνες, προκύπτει ως πλέον συμφέρουσα λύση η δημιουργία νέων εμπορικών εταιρειών στην Τουρκία με τουρκική νομική προσωπικότητα.

Ιστότοπος ΤΥΠΕΞ: <http://www.mfa.gov.tr/guidance-for-foreigners.en.mfa>

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ

Σύμφωνα με την τουρκική νομοθεσία (Ν.3218 και Ν.4562), φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τουρκικά ή αλλοδαπά, μπορούν να εγκατασταθούν σε οποιαδήποτε από τις 19 ζώνες ελεύθερου εμπορίου που υπάρχουν στην Τουρκία, κατόπιν άδειας από το τουρκικό Υπουργείο Οικονομίας. Η απόκτηση της σχετικής

άδειας συνεπάγεται δικαίωμα χρήσης της γης, των εγκαταστάσεων και των κτηρίων της ζώνης έως και 49 έτη.

Εκτός από τις ζώνες Ελευθέρου Εμπορίου, στην Τουρκία υπάρχουν 39 τεχνολογικά πάρκα, για εταιρίες δραστηριοποιούμενες στον τομέα Έρευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας.

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

Σχετικά με τις προκηρύξεις δημόσιων διαγωνισμών για έργα τα οποία χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, εκτός από το ότι αναρτώνται υποχρεωτικά στο TED, την ηλεκτρονική έκδοση του «Συμπληρώματος στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης» <http://ted.europa.eu>, μπορούν να αναζητηθούν και στην ιστοσελίδα της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Τουρκία: <http://www.avrupa.info.tr/Duyurular,Tender.html>

Επίσης, οι ανωτέρω προκηρύξεις μπορούν να αναζητηθούν και στην ιστοσελίδα της αρμόδιας τουρκικής Υπηρεσίας Central Finance and Contracts Unit (CFCU) www.cfcu.gov.tr Σειρά προκηρύξεων για έργα χρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της για προγράμματα και έργα που πρόκειται να υλοποιηθούν στην Τουρκία:

<http://www.ebrd.com/pages/country/turkey.shtml>

Επιπλέον, πληροφορίες εν γένει για διαγωνισμούς στην Τουρκία δημοσιεύονται στην Ηλεκτρονική Βάση Κρατικών Αγορών της αρμόδιας για διαγωνισμούς υπηρεσίας του τ/ Υπουργείου Οικονομικών και συγκεκριμένα στην ιστοσελίδα:

<https://ekap.kik.gov.tr>

Η ανωτέρω ιστοσελίδα πάντως, είναι δύσχρηστη για όσους δεν γνωρίζουν την τουρκική, αφού δεν υπάρχουν πληροφορίες σε άλλη γλώσσα, ενώ επιπλέον δεν γίνεται διαχωρισμός των διεθνών διαγωνισμών από τους διαγωνισμούς στους οποίους μπορούν να συμμετάσχουν μόνο τ/εταιρείες.

Τέλος, υπάρχουν και ιστοσελίδες οι οποίες παρέχουν πληροφορίες για δημόσιους διαγωνισμούς μόνον σε εγγεγραμμένους συνδρομητές (π.χ. <http://www.ekap.com.tr>)

Ιστότοποι, οι οποίοι όμως απαιτούν συνδρομή (250\$ για 3 μήνες,375\$ για 6 και 600\$ για 12μήνες είναι:

<http://www.turkishtenders.com/eng/index.php>

http://www.cwctenders.com/subscribe_cwct_tenders.htm

<http://www.globaltenders.com/government-tenders-turkey.php> (για γενικές πληροφορίες για όλους τους διαγωνισμούς στην Τουρκία και ενδεχομένως με βάση το Ref.Number τους να τους αναζητήσει στους ιστοτόπους των Υπουργείων)

FRANCHISING

Πρόσφορος τρόπος για την επέκταση ελληνικών brand names είναι το franchising.

Οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να λάβουν υπ' όψιν τους βεβαίως ότι είναι σημαντική η επιλογή αξιόπιστου συνεργάτη, αλλά και ότι θα πρέπει να υπάρξει σχετική προσαρμογή του τελικού προϊόντος και της εικόνας του στην τουρκική αγορά και στις τουρκικές συνήθειες.

Πρώτη πηγή πληροφόρησης για όσους ενδιαφέρονται είναι ο τουρκικός Εθνικός Σύνδεσμος Franchising, ο οποίος είναι μέλος του International Franchising Association (IFA). Συνήθως οι τομείς ενδιαφέροντος είναι η εστίαση καθώς και η ένδυση, χωρίς να αποκλείονται και άλλοι τομείς.

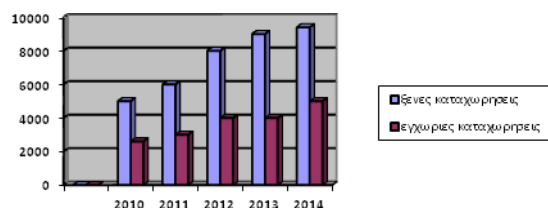
National Franchising Association
(Ulusal Franchising Derneği-UFRAD)
Ergenekon Caddesi
Pangalti Is Merkezi 89/15
80240 Pangalti
Istanbul, Turkey
Tel: [90] (212) 296-6628
Fax: [90] (212) 224-5130
Internet: www.ufrad.org.tr

Προστασία Πνευματικής Ιδιοκτησίας

Προκειμένου να αποφευχθούν οι κίνδυνοι αντιγραφής πρωτότυπων προϊόντων- ευρεσιτεχνιών-εμπορικών σημάτων, ενδείκνυται η κατοχύρωσή τους στο αρμόδιο Turkish Patent Institute, αφού η κατοχύρωση τους στη χώρα προέλευσης δεν διασφαλίζει τον παραγωγό και στην Τουρκία.

Turkish Patent Institute
115 Hipodrom Street (06330) Yenimahalle / ANKARA
Tel.(00 90 312)303 10 00
Fax. (00 90 312)303 11 73
info@turkpatent.gov.tr
<http://www.tpe.gov.tr>
<http://www.turkpatent.gov.tr>

Ενδεικτικό διάγραμμα καταχώρησης αιτήσεων διπλωμάτων ευρεσιτεχνιών 2009 – 2014:

Γ. Η ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Στοιχεία για την αγορά – Λιανικό Εμπόριο – Τάσεις

Γενικά στοιχεία	<ol style="list-style-type: none">1. Το 75% του πληθυσμού κατοικεί σε αστικές περιοχές2. Έντονες διαφοροποιήσεις ανάλογα με τα ακόλουθα στοιχεία: εισόδημα, μορφωτικό επίπεδο, ανατολικές-δυτικές περιοχές, παράλια-ηπειρωτική χώρα, τουριστικές-μη τουριστικές περιοχές3. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με έρευνα της Ένωσης Τουρκικών Επιχειρήσεων (TÜRKONFED), σε 27 επαρχίες τα εισοδήματα είναι χαμηλά, 40 επαρχίες έχουν μετρίου μεγέθους εισοδήματα ενώ 10 επαρχίες (Κων/πολη, Άγκυρα, Προύσα, Εσκίσεχίρ, Μπιλετζίκ, Νικομήδεια, Σακάρυα, Μπολού, Ντουζτζέ και Γιάλοβα) έχουν υψηλά εισοδήματα και κατέχουν σχεδόν το 30% του συνολικού ΑΕΠ της χώρας- 376 δις. δολ..
-----------------	--

Οι τάσεις της αγοράς και της οργάνωσης των δικτύων διανομής ακολουθούν τις καταναλωτικές τάσεις που αναπτύσσονται λόγω της έντονης αστικοποίησης. Συγκεκριμένα, παρατηρείται έντονη τάση συνένωσης των τοπικών αλυσίδων, καθώς και ισχυροποίηση των μεγάλων αλυσίδων, τόσο πολυεθνικών όσο και εγχώριων. Οι αλυσίδες αυτές διαθέτουν κυρίως τρόφιμα, είδη σπιτιού και ρούχα. Δεν έχουν εκλείψει, ωστόσο, και τα «καταστήματα της γειτονιάς», τα οποία πλέον περιορίζονται στο λιανεμπόριο τροφίμων (παντοπωλεία) και τα οποία διαθέτουν σε μεγάλο βαθμό τοπικά-παραδοσιακά προϊόντα. Ειδικότερα, στον τομέα των τροφίμων, η άνοδος του βιοτικού επιπέδου και η συνακόλουθη τάση αναζήτησης προϊόντων υψηλής ποιότητας και θρεπτικής αξίας, έχει οδηγήσει στη δημιουργία delicatessen καταστημάτων και boutique pastry shops, όπου μπορεί κανείς να βρει μικρότερες μεν ποσότητες πιο εξεζητημένων ωστόσο και υψηλότερης ποιότητας (και τιμής) προϊόντων.

Οι σημαντικότερες τουρκικές αλυσίδες λιανικής είναι οι ακόλουθες ανά κατηγορία:

Τρόφιμα-Είδη σπιτιού:	Migros Türk TAS, Çağdaş , SOK, A101, BIM
Ενδύματα:	Koton, Ipekyol, LC Waikiki, Batik, Sarar, Beymen, Vakko
Υποδήματα:	DTG, Inuono, BETA, Elisse, Cabani, Derimod, Kemal, Bambi
Καλλυντικά:	Sevil Kozmetik, Tekin Acar, Altug Parfumeri, Gratis
Οικιακές Συσκευές:	Arcelik, Vestel

Οι αντίστοιχες, πιο συχνά απαντώμενες στην Τουρκία πολυεθνικές είναι οι ακόλουθες:

Τρόφιμα-Είδη σπιτιού:	Macro, Metro, Carrefour, DIA, Tesco
Εισαγ. Ενδύματα/Υποδήματα:	Mango, Zara, Benetton, Nine West
Εισαγ. Οικιακές Συσκευές:	Philips, Samsung, Rowenta
Εισαγ. Καλλυντικά:	Sephora, MAC, Yves Rocher, L' occitane, Body Shop, Clinique

Χαρακτηριστική είναι και η μεγάλη αύξηση των εμπορικών κέντρων (shopping malls / alisveris merkezi), τα οποία έχουν ξεπεράσει τα 350 (χαρακτηριστικό είναι ότι το 2006 ήταν μόλις 129 σε όλη τη χώρα, ενώ μόνο στην Κωνσταντινούπολη τα τελευταία τέσσερα χρόνια έχουν δημιουργηθεί 45

επιπλέον εμπορικά κέντρα). Στα αστικά κέντρα της χώρας, τα εμπορικά κέντρα αποτελούν και χώρους ολοήμερης ψυχαγωγίας και ολοκληρωμένης εξόδου, όπου μπορεί κανείς, εκτός από αγορές, να περάσει την ημέρα του σε κινηματογράφους εντός του ευρύτερου χώρου, εστιατόρια, πάρκα για παιδιά κ.λπ..

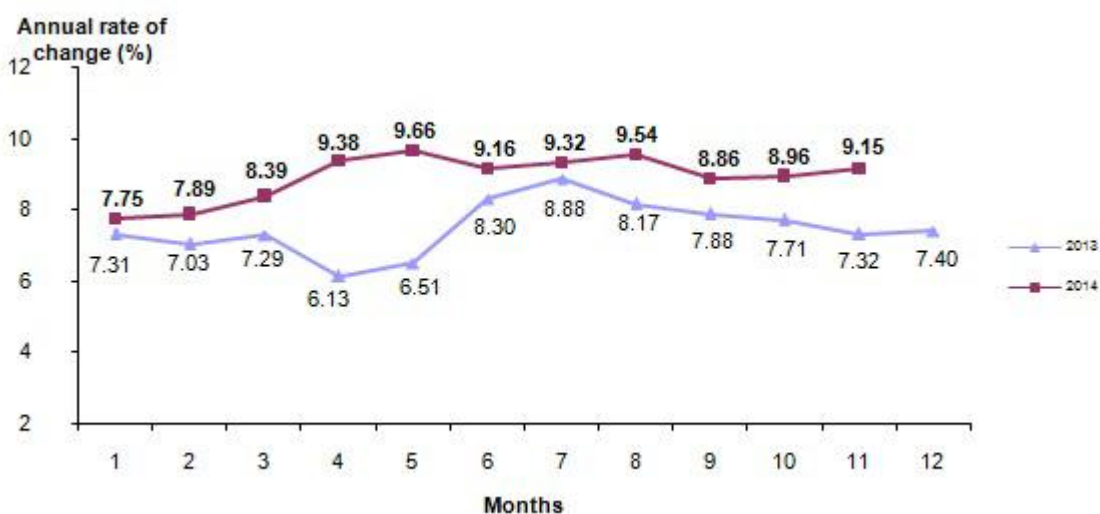
Ενδιαφέρον έχει το πώς η επικράτηση των μεγάλων αλυσίδων καταστημάτων συνυπάρχει με τις ανοιχτές αγορές (παζάρια, Çarşı), τα οποία απευθύνονται κυρίως σε μεσαία και χαμηλά εισοδηματικά στρώματα και όπου μπορεί κανείς να βρει από είδη διατροφής, μέχρι κοσμήματα, χαλιά και είδη διακόσμησης.

Σημαντικό, επίσης, είναι να σημειωθεί πως η ανερχόμενη αστική τάξη της Τουρκίας προσανατολίζεται όλο και περισσότερο σε επώνυμα ακριβά προϊόντα, τα οποία, ανεξαρτήτως του αν είναι value for money, έχουν συνδεθεί με ένα συγκεκριμένο κοινωνικό status, το οποίο τους ενδιαφέρει πλέον να επιδεικνύουν.

Κατανάλωση

- Μέση καταναλωτική δαπάνη: 5.936 δολάρια (2014)
- Οι λιανικές πωλήσεις και η καταναλωτική δαπάνη επανήλθαν στα προ της κρίσης του 2008-9 επίπεδα κατά την περίοδο 2011-2012 και άρχισαν να παρουσιάζουν σταδιακή άνοδο το 2014, οφειλόμενη εν μέρει και στην υποτίμηση της λίρας.
- Τα καταναλωτικά πρότυπα σταδιακά δυτικοποιούνται
- Οι καταναλωτές εμφανίζονται αρκετά προσεκτικοί στη σχέση τιμής/αξίας → αύξηση discount stores, αύξηση προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας
- Στα προϊόντα υψηλής κατανάλωσης: προτιμούνται οι οικογενειακές συσκευασίες
- Προτιμώνται τα επώνυμα προϊόντα, ιδίως από τα μεσαία-ανώτερα εισοδήματα

Δείκτης τιμών καταναλωτικών αγαθών (πηγή: W. Bank)

Προσέγγιση

Εάν η εταιρεία δεν διαθέτει τα προϊόντα της με τη βοήθεια θυγατρικής της στην Τουρκία, μπορεί να τα διαθέσει μέσω κάποιου εισαγωγέα-διανομέα ή αντιπροσώπου.

Τα περισσότερα δίκτυα διανομής στην Τουρκία έχουν ως βάση τους την ευρύτερη περιοχή του Μαρμαρά, ενώ εξαπλώνονται σε όλη την Τουρκία, συχνά και σε γειτονικές χώρες.

Σε συγκεκριμένες περιοχές πιθανόν να διαθέτουν δίκτυα τοπικών αντιπροσώπων.

Σε περίπτωση που η εταιρεία συνεργάζεται με κάποιον Τούρκο αντιπρόσωπο θα πρέπει να υπάρχει τακτική προσωπική επαφή, (στοιχείο που είναι απαραίτητο στην αγορά της Τουρκίας) συχνά μέσω επισκέψεων.

Ένας τρόπος πρώτθσης και γνωριμίας με την τοπική αγορά και τον ανταγωνισμό είναι η συμμετοχή ή και η επίσκεψη σε κάποια διεθνή έκθεση, ή άλλες διοργανώσεις.

Πριν τη συνεργασία με κάποια τουρκική εταιρεία, ιδίως σε περιπτώσεις που η «γνωριμία» γίνεται μέσω διαδικτύου, θα πρέπει να προηγηθεί σχετική έρευνα για την αξιοπιστία της εταιρείας αυτής.

Εισαγωγή μεταχειρισμένων προϊόντων

Για την εισαγωγή μεταχειρισμένων αγαθών απαιτείται άδεια εισαγωγής από την αρμόδια Δ/ση εισαγωγών του τ/ Υπουργείου Οικονομίας. Η απόφαση για το ποια μεταχειρισμένα αγαθά μπορούν να εισαχθούν ή όχι στην Τουρκία υπόκειται αποκλειστικά στην κρίση της ανωτέρω Δ/σης, η οποία συνήθως δεν χορηγεί άδειες εισαγωγής για μεταχειρισμένα προϊόντα στα οποία η Τουρκία έχει αξιολογη παραγωγή.

Για μεταχειρισμένα αυτοκίνητα η εισαγωγή επιτρέπεται μόνο για εκείνα που μπορούν να χαρακτηριστούν αντίκες (άνω των 35 ετών) και σε καλή κατάσταση.

Δασμοί

Όπως προβλέπεται από τη Συμφωνία Τελωνειακής Ένωσης της ΕΕ με την Τουρκία, οι δασμολογικές επιβαρύνσεις για προϊόντα εκτός τροφίμων έχουν εξαιρεθεί.

Στα τρόφιμα και ιδίως σε αρκετές κατηγορίες ελληνικού ενδιαφέροντος οι δασμοί είναι υψηλοί με αποτέλεσμα σε πολλές περιπτώσεις να καθίστανται απαγορευτικοί για τους εξαγωγείς.

Αναφέρουμε ενδεικτικά:

- αλεύρι σίτου (11010011): **102,6%**,
- σιμιγδάλι (11010090): **82%**
- επιτραπέζιες ελιές (07108010):**19,5%**
- ελαιόλαδο παρθένο (1509): **31,2%**
- ελαιόλαδο (lampante) υψηλής οξύτητας (1509010): **31,2%**,
- επεξεργασμένο ελαιόλαδο (151620): **46,8%**
- μέλι (04090000): **38,5%**,
- φρούτα (εσπεριδοειδή - **54%**, σταφύλια (080610): **54,9%**, καρπούζια (080711) - **86,4%**, μήλα (080810)- **60,3%**, ροδάκινα (080930): **55,8%**, σύκα (08042010): **45,9%**,
- λαχανικά εως και **49,5%**: ντομάτες (0702): **48,6%**, κρεμμύδια/σκόρδα/πράσα (0703): **49,5%**, καρότα/σελινόριζα/ραπανάκια (0706): **36,9%**
- ζώντα ζώα (010229): μοσχάρια άνω των 400 κιλών: **40%**, κατσίκια/αγελάδες φυλής Hibos: **135%**

Για ορισμένα τρόφιμα (κυρίως επεξεργασμένα παρασκευάσματα), ο υπολογισμός του δασμού εισαγωγής γίνεται μέσω του προσδιορισμού της δασμολογικής κατηγορίας βάσει επιμέρους συντελεστών οι οποίοι εξαρτώνται από τη σύσταση του προϊόντος (λιπαρά, περιεκτικότητα πρωτεϊνών κ.ά.).

Δ. Διμερές εμπόριο
 Πηγή ΕΛΣΤΑΤ
 Αξία Ευρώ

Έτος	2013	2014	2015	Μεταβ14/13	Μεταβ15/14
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΑΓΩΓΩΝ	3.148.423.032	3.266.238.782	1.710.659.454	3,7%	-47,6%
ΣΥΝ. ΕΞΑΓΩΓΩΝ χωρίς καύσιμα	834.076.252	849.137.564	835.467.719	1,8%	-1,6%
ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ	1.130.653.216	1.205.845.305	1.346.550.435	6,7%	11,7%
ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ χωρίς καύσιμα	865.676.197	991.969.239	1.084.930.050	14,6%	9,4%
ΙΣΟΖΥΓΙΟ	2.017.769.816	2.060.393.477	364.109.019	2,1%	-82,3%
ΙΣΟΖΥΓΙΟ χωρίς καύσιμα	-31.599.945	-142.831.675	-249.462.331	352,0%	74,7%
ΟΓΚΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	4.279.076.248	4.472.084.087	3.057.209.889	4,5%	-31,6%
ΟΓΚΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ χωρίς καυσ	1.699.752.449	1.841.106.803	1.920.397.769	8,3%	4,3%

Αναφορικά με το διμερές εμπόριο Ελλάδας Τουρκίας, σημειώνονται τα εξής:

Οι **ελληνικές εξαγωγές στο σύνολο σημείωσαν σημαντική μείωση -47,6%, το 2015 έναντι του 2014, αλλά η εξέλιξη αυτή οφείλεται αποκλειστικά στην μείωση των εξαγωγών καυσίμων. Το ποσοστό των καυσίμων στη σύνθεση των ελληνικών εξαγωγών είναι καθοριστικό και κυμαίνεται από 74% το 2014 σε 51,2% το 2015 (βλ. κατωτέρω πίνακα)**

Οι **τουρκικές εξαγωγές προς Ελλάδα** αυξήθηκαν το 2015 κατά 11,7% και ανήλθαν σε 1,34 δις. Ευρώ.

Ο **όγκος διμερούς εμπορίου**, το 2015, ανήλθε σε 3,05 δις. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 31,6 % σε σχέση με το 2014 και το εμπορικό πλεόνασμα υπέρ της Ελλάδος ανήλθε σε 364 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 82,3 % σε σχέση με το 2014. Το ισοζύγιο χωρίς καύσιμα είναι ελλειμματικό για τη χώρα μας και ανήλθε το 2015 σε 249,4 εκατ. Ευρώ.

Η Τουρκία ήταν το 2015 η τρίτη χώρα προορισμός των ελληνικών εξαγωγών, ενώ κατέχει τη 13^η θέση ανάμεσα στις χώρες-προμηθευτές της χώρας μας..

ΟΙ 15 ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΞΑΓΩΓΙΜΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ
Αξίες Ευρώ

Έτος		2013	2014	2015					
ΣΥΝΟΛΟ		3.148.423.032	3.266.238.782	1.710.659.454					
ΣΥΝΟΛΟ χωρίς καύσιμα		834.076.252	849.137.564	835.467.719					
Κωδ.			% στο Σύνολο	% στο Σύνολο	Μεταβολή 2014/2013	% στο Σύνολο	Μεταβολή 2015/2014		
27	ΟΡΥΚΤΑ ΚΑΥΣΙΜΑ,	2.314.346.780	73,5%	2.417.101.218	74,0%	4,4%	875.191.735	51,2%	-63,8%
52	ΒΑΜΒΑΚΙ	202.152.337	6,4%	136.582.036	4,2%	-32,4%	157.233.263	9,2%	15,1%
39	ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ	153.589.459	4,9%	158.385.009	4,8%	3,1%	125.224.718	7,3%	-20,9%
84	ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΡΟΣΕΙΣ	46.347.230	1,5%	105.487.766	3,2%	127,6%	109.236.258	6,4%	3,6%
76	ΑΡΓΙΛΙΟ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓ ΑΠΟ ΑΡΓΙΛΙΟ	66.159.796	2,1%	72.960.846	2,2%	10,3%	78.322.030	4,6%	7,3%
74	ΧΑΛΚΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓ ΑΠΟ ΧΑΛΚΟ	40.152.743	1,3%	43.161.200	1,3%	7,5%	51.110.921	3,0%	18,4%
31	ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ	31.687.750	1,0%	37.136.402	1,1%	17,2%	44.287.322	2,6%	19,3%
85	ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΜΗΧΑΝΕΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ	19.583.899	0,6%	22.923.655	0,7%	17,1%	32.789.788	1,9%	43,0%
48	ΧΑΡΤΙ ΚΑΙ ΧΑΡΤΟΝΙΑ.	12.088.096	0,4%	16.828.611	0,5%	39,2%	15.576.945	0,9%	-7,4%
8	ΚΑΡΠΟΙ ΚΑΙ ΦΡΟΥΤΑ ΒΡΩΣΙΜΑ	3.546.581	0,1%	10.919.050	0,3%	207,9%	14.985.177	0,9%	37,2%
71	ΠΟΛΥΤΙΜΑ ΜΕΤΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ	16.828.724	0,5%	11.789.622	0,4%	-29,9%	14.824.682	0,9%	25,7%
83	ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΚΟΙΝΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	15.510.461	0,5%	15.428.215	0,5%	-0,5%	13.207.107	0,8%	-14,4%
32	ΧΡΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΒΕΡΝΙΚΙΑ.	13.326.166	0,4%	12.335.713	0,4%	-7,4%	11.004.304	0,6%	-10,8%
68	ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΠΕΤΡΕΣ, ΓΥΨΟ,	9.582.813	0,3%	11.559.757	0,4%	20,6%	10.937.784	0,6%	-5,4%
30	ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	12.533.206	0,4%	11.318.775	0,3%	-9,7%	8.922.596	0,5%	-21,2%
25	ΓΑΙΕΣ ΚΑΙ ΠΕΤΡΕΣ. ΓΥΨΟΣ ΚΑΙ ΤΣΙΜΕΝΤΑ	8.395.153	0,3%	9.835.544	0,3%	17,2%	8.690.037	0,5%	-11,6%

Τα κυριότερα εξαγωγίμα προϊόντα μας σε βάθος 5ετίας, πλην πετρελαιοειδών, είναι: βαμβάκι, πλαστικά, σίδηρος/χάλυβας, χαλκός, αλουμίνιο, δημητριακά, λιπάσματα, ενώ την τελευταία τριετία αύξηση εξαγωγών ειδαν προϊόντα, όπως καλλυντικά, μηχανολογικός και ηλεκτρικός εξοπλισμός και και μεταλλεύματα. Κατηγορίες όπως κοσμήματα, πολύτιμοι/ημιπολύτιμοι λίθοι (κατηγ.71) και φαρμακευτικά (κατηγ.30) είναι προϊόντα που την τελευταία πενταετία έχουν σημαντική ζήτηση στην τουρκική αγορά

E. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ-ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΜΕ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

ΠΡΟΪΟΝΤΑ:

Εξετάζονται κατηγορίες προϊόντων για τα οποία είτε υπάρχουν καλές προοπτικές είτε υπάρχει μεγάλο εξαγωγικό ενδιαφέρον από ελληνικές επιχειρήσεις.

I. ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ – ΤΡΟΦΙΜΑ -- ΠΟΤΑ

Ο τομέας των αγροτικών προϊόντων και των τροφίμων διέπεται από προστατευτισμό ως προς τον εξωτερικό ανταγωνισμό, καθεστώς, είτε μέσω πρακτικών που δυσχεραίνουν τις εισαγωγές είτε μέσω υψηλών δασμών.

Συγκεκριμένα :

- Ο ΦΠΑ για τα περισσότερα τρόφιμα είναι 8% (σε ορισμένες περιπτώσεις 1%).
- Τα διαδικαστικά θέματα όσον αφορά τα πιστοποιητικά εισαγωγής τα αναλαμβάνει εισαγωγέας.
- Λόγω κυρίως των υψηλών δασμών και των ανταγωνιστικών τιμών των τουρκικών προϊόντων υπάρχουν δυσκολίες εξαγωγής για αρκετές κατηγορίες τροφίμων.
- Προϊόντα με θετικές προοπτικές: κακάο, σοκολατοειδή, καφές, κατεψυγμένα-κατεψυγμένης ζύμης, βιολογικά, έτοιμα για μαγείρεμα ή για κατανάλωση τρόφιμα, gourmet, εθνικά προϊόντα, προϊόντα υγιεινής διατροφής.

Στην Τουρκία δραστηριοποιείται ο Σύνδεσμος Εισαγωγέων Τροφίμων Τουρκίας. Αν και ο προσανατολισμός του Συνδέσμου δεν είναι καθαρά προς την στήριξη των εισαγωγών, εν τούτοις μπορούν οι ενδιαφερόμενοι μέσω του Συνδέσμου αυτού να δεχθούν κάποια συνδρομή ή να κανονίσουν συναντήσεις με Τούρκους εισαγωγείς κατά την διάρκεια κάποιας έκθεσης, όχι όμως για προϊόντα τα οποία θεωρούνται ανταγωνιστικά ως προς της τουρκική παραγωγή, όπως οι ελιές και το ελαιόλαδο.

TUGIDER

TÜM GIDA DIŞ TİCARET DERNEĞİ

Büyükdere Caddesi Somer Apt. No:64 D:13 K:5 - Mecidiyeköy / İstanbul

Tel : 0090 212 347 25 60 pbx

Fax : 0090 212 347 25 70

E-mail : tugider@tugider.org.tr

www.tugider.org.tr

Το 2014 οι εξαγωγές μας σε **λαχανικά** (κεφ.07) ήταν 23,8 εκατ. \$, με την Ελλάδα να καταλαμβάνει την 54^η θέση, κατέχοντας μερίδιο 0,005%. Ως προς τα προϊόντα του κεφ. 08 (**καρποί και βρώσμα φρούτα**), οι εξαγωγές μας το 2014 ήταν 3,69 εκατ. \$, με την Ελλάδα να καταλαμβάνει την 17^η θέση, κατέχοντας μερίδιο 0,9% στο σύνολο των τουρκικών εισαγωγών των συγκεκριμένων προϊόντων. Περαιτέρω, αναφορικά με τις εξαγωγές **ελαιολάδου** (Δ.Κ 1509), αναφέρεται ότι το 2014 δεν κατεγράφη καμία ελληνική εξαγωγή ελαιολάδου στην Τουρκία. Τα τελευταία χρόνια, μόνο το 2013 εξήχθησαν ποσότητες ελαιολάδου αξίας 9.136 \$ προς την Τουρκία, που αντιστοιχούν σε 0,2% των συνολικών τουρκικών εισαγωγών ελαιολάδου εκείνης της χρονιάς, με την Ελλάδα να κατατάσσεται στην 6^η θέση των εισαγωγών ελαιολάδου στην Τουρκία (σημειώνεται ότι η Τουρκία εξάγει 7πλάσιες ποσότητες ελαιολάδου από αυτές που εισάγει). Ως προς τις **βρώσιμες ελιές** (Δ.Κ 200570), σημειώνεται πως μόνο το 2010 εξήχθησαν ελιές αξίας 54.839 \$ από Ελλάδα προς Τουρκία, καταλαμβάνοντας το 34% της συνολικώς εισαχθείσας ποσότητας ελιών στη χώρα με την Ελλάδα να κατατάσσεται 2^η μετά το Ιράκ. Η εξαγωγική αυτή δραστηριότητα ήταν μάλλον συγκυριακή, δεδομένου ότι τις επόμενες τέσσερις χρονιές ήταν εξαιρετικά ασήμαντη έως μηδαμινή. Σημειώνεται επίσης ότι οι

τουρκικές εξαγωγές ελιών εκείνη τη χρονιά ήταν 773 φορές περισσότερες από τις συνολικές εισαγωγές της.

Τυριά

Οι εξαγωγές φέτας και παραδοσιακών ελληνικών τυριών στην Τουρκία συναντούν υψηλές δασμολογικές επιβαρύνσεις και γι αυτό είναι σχεδόν ανύπαρκτες.

Συγκεκριμένα, πέρα από το όριο της ποσόστωσης των 2.000 τόνων οι οποίοι δεν επιβαρύνονται δασμολογικά, για ποσότητες μεγαλύτερες αυτού του ορίου ο δασμός εισαγωγής είναι 180%. Επιπλέον, η ποσόστωση δεν εφαρμόζεται με τον τρόπο που εφαρμόζεται στην ΕΕ, δηλαδή «first come-first served», αλλά υπάρχει περιορισμός 3 τόνων ανά δασμολογικό κωδικό και ανά αίτηση.

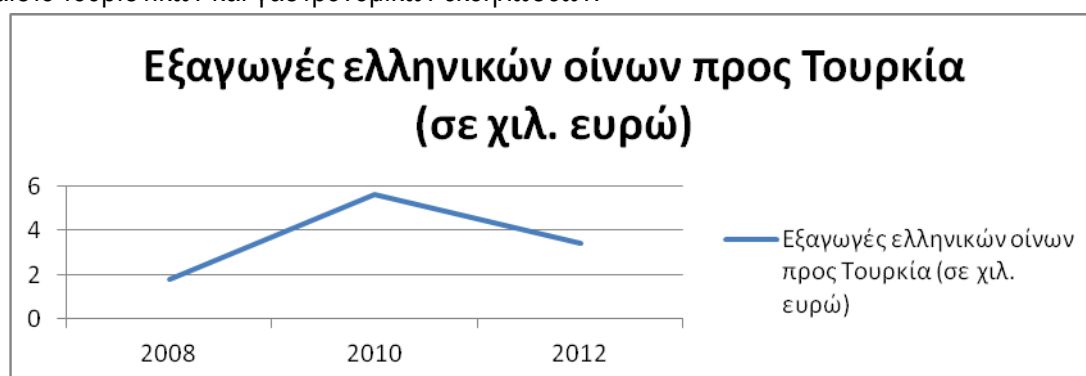
Παρομοίως για το κεφαλοτύρι, ο δασμός εισαγωγής εκτός ποσόστωσης είναι 138%. Υπάρχουν βέβαια και κατηγορίες τυριών, κυρίως εκείνες οι οποίες δεν θεωρούνται ανταγωνιστικές ως προς την τουρκική παραγωγή, στα οποία ο δασμός εισαγωγής είναι χαμηλότερος (π.χ. παρμεζάνα, ροκφόρ κ.ά. 43%).

Οινοπνευματώδη

Με βάση τα στατιστικά στοιχεία για το διμερές εμπόριο οινοπνευματωδών τα τελευταία δύο έτη παρατηρούμε ότι οι ελληνικές εξαγωγές οινοπνευματωδών προς την Τουρκία ανήλθαν το 2013 σε 78.666 ευρώ, ενώ το εννεάμηνο 2014 ήταν 328.101 ευρώ, απαρτιζόμενες και στις δύο περιπτώσεις στη συντριπτική τους πλειοψηφία από ούζο /ρακή και συναφή αλκοολούχα.

Παραμένει, ωστόσο, ελλειμματικό το ισοζύγιο μας με την Τουρκία, καθώς οι αντίστοιχες τουρκικές εξαγωγές αλκοολούχων προς την Ελλάδα ήταν 1.698.037 ευρώ το 2013 και 750.728 ευρώ το 9μηνο του 2014. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, η δυναμική είναι αρκετά καλύτερη, καθώς ουσιαστικά υπερτετραπλασιάστηκαν οι ελληνικές εξαγωγές στην Τουρκία σε σχέση με το 2012 και το έλλειμμα του ισοζυγίου φαίνεται να μειώνεται σημαντικά, στοιχείο το οποίο προκαλεί αισιοδοξία σχετικά με τις προοπτικές ελληνικών εξαγωγών αλκοολούχων, παρά τα εμπόδια που τίθενται στην τουρκική αγορά (βλ. παρακάτω)

Αναφορικά με το ισοζύγιο εμπορίου οίνων, παρατηρείται ότι οι εξαγωγές κρασιών μας προς την Τουρκία παρουσιάζουν αρκετές αυξομειώσεις τα τελευταία έτη. Το 2013 οι εξαγωγές οίνου στην Τουρκία ήταν πολύ περιορισμένες σε αντίθεση με το 2012 όπου το σχετικό ισοζύγιο ήταν πλεονασματικό υπέρ μας κατά 3.416 ευρώ, καταλαμβάνοντας μερίδιο 0,07% των συνολικών εισαγωγών της Τουρκίας σε οίνους. Οι κατώτερες των προοπτικών τους επιδόσεις των ελληνικών κρασιών στην τουρκική αγορά οφείλεται στο ότι δεν έχουν γίνει συντονισμένες προσπάθειες προβολής τους στην Τουρκία από μέρους ελληνικών οινοπαραγωγικών εταιριών. Αντίθετα πολλές ευρωπαϊκές εξαγωγικές εταιρίες οίνου από Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία και Γερμανία συστηματικά οργανώνουν εκδηλώσεις προβολής των κρασιών τους στην Τουρκία είτε ειδικά στοχευμένες (π.χ σεμινάρια οινογνωσίας, βραδιές οινογευσίας-Nuit Beaujolais, Pinot Bianco etc), είτε στο πλαίσιο τουριστικών και γαστρονομικών εκδηλώσεων.

(Πηγή: Turkstat, Επεξεργασία, Γρ.ΟΕΥ Αγκυρας)

Μια ακόμη σημαντική παράμετρος στην εξέταση του διμερούς εμπορίου που παράλειψη θα ήταν να μην αναφερθεί, είναι και η ακόλουθη: σύμφωνα με το τουρκικό Ινστιτούτο Στατιστικής πολύ μεγάλες φαίνεται να είναι οι ποσότητες αλκοολούχων τύπου ρακής που εισάγονται στην Ελλάδα από την Τουρκία, οι οποίες καθιστούν το σχετικό ισοζύγιο σημαντικά ελλειμματικό σε βάρος των ελληνικών εξαγωγών.

Έτος	Εξαγωγές ούζου/ρακής στην Ελλάδα (σε Euro)	Εισαγωγές ούζου/ρακής από Ελλάδα (σε Euro)
2012	374.717	7.442
2013	413.106	78.666

(Πηγή: Turkstat, Επεξεργασία, Γρ. ΟΕΥ Αγκυρας)

Τέλος, αναφορικά με το διμερές εμπόριο μπύρας σημειώνεται πως το 2012 οι εξαγωγές ελληνικής μπύρας προς Τουρκία ανήλθαν σε 3.416 ευρώ, δυναμική που δεν συνεχίστηκε ωστόσο και το επόμενο έτος.

Τα πιο σημαντικά δασμολογικά και ισοδύναμου αποτελέσματος εμπόδια που έχουμε καταγράψει είναι τα ακόλουθα:

1. Εκτός των επιβληθέντων δασμών και του ΦΠΑ προβλέπεται για ορισμένες κατηγορίες αλκοολούχων Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης. Ακόμα και στις περιπτώσεις όπου ο φόρος αυτός είναι μηδενικός (βλ. Πίνακα που ακολουθεί) προβλέπεται ένα minimum φόρου ανάλογα με το ποσοστό αλκοόλης, στοιχείο το οποίο ανεβάζει σημαντικά την τιμή των αλκοολούχων.
2. Υπάρχει διακριτική μεταχείριση ορισμένων κατηγοριών εγχωρίων και ξένων συναφών προϊόντων ως προς τον ειδικό φόρο κατανάλωσης. Για παράδειγμα, το ούζο φορολογείται με τον υψηλότερο ΕΦΚ (118,18 TL/LT), ενώ η γενί rakı που αποτελεί συναφές προϊόν με ίδιους βαθμούς αλκοόλης φορολογείται με χαμηλότερο φόρο (94,09 TL/LT), χωρίς να δίδεται από τις τουρκικές αρχές επαρκής εξήγηση γιατί υπάρχει αυτή η διάκριση. Αποτέλεσμα αυτού είναι η να υπάρχει μία σημαντική διαφορά στην τιμή, π.χ μπουκάλι 700 γρ. ούζου φορολογούμενο μόνο με τον ειδικό φόρο κατανάλωσης καταλήγει να κοστίζει 11,59 ευρώ, ενώ το αντίστοιχο μπουκάλι γενί rakı κοστίζει 8,87 ευρώ (μη συνυπολογιζόμενου του ΦΠΑ).
3. Τα μόνα τελωνεία της Τουρκίας από τα οποία εκτελωνίζονται αλκοολούχα είναι της Μερσίνας και στην Κων/πολη, γεγονός που ανεβάζει το συνολικό κόστος λόγω αυξημένων μεταφορικών.

4. Οι τουρκικές αρχές, σύμφωνα με πληροφορίες Ελλήνων εξαγωγέων προκαλούν σοβαρές καθυστερήσεις στη διαδικασία, επικαλούμενοι χρεία πλειόνων πιστοποιητικών, π.χ. ζητούν πιστοποιητικά ανάλυσης μεταλλικών στοιχείων ή την αναλυτική σύσταση υλικού δώρων που τυχόν συνοδεύουν το προϊόν (π.χ. ποτήρι)
5. Γενικότερα, τα τελευταία χρόνια με διάφορα νομοθετήματα έχουν καταβληθεί προσπάθειες περιορισμού της κατανάλωσης αλκοόλ στην Τουρκία, στοιχείο το οποίο είχε επίπτωση στις εξαγωγές των δικών μας αλκοολούχων

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ-ΠΟΤΩΝ

- Οικονομία σε αναπτυξιακή τροχιά
- Εκτίμηση για περαιτέρω ανάπτυξη του τομέα τροφίμων και ποτών (ως ποσοστά ΑΕΠ, η κατανάλωση τροφίμων και ποτών θα φθάσει στο 8% και 16.4% αντίστοιχα μέχρι 2014) . Αύξηση του όγκου εμπορικών συναλλαγών στα 9.1 δισ. \$ μέχρι 2014. Αύξηση κατανάλωσης βιολογικών προϊόντων
- χαμηλός μ.ο. ηλικίας
- Περισσότερες απασχολούμενες γυναίκες και ως εκ τούτου ζήτηση για νέα προϊόντα συσκευασμένα , κατεψυγμένα, έτοιμα φαγητά, βιολογικά, delicatessen
- Σημαντική αύξηση εισοδήματος –υψηλό ποσοστό νεοπλουτισμού
- Επίδειξη –μιμητικό αποτέλεσμα
- Αυξητική τάση εισόδου νέων προϊόντων και κατανάλωσης ποιοτικών προϊόντων (π.χ βιολογικών, μεσογειακής διατροφής)
- ενίσχυση οργανωμένου λιανεμπορίου
- Αύξηση τουριστικού ρεύματος

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ-ΠΟΤΩΝ

- Βάση συμφωνίας τελωνειακής Ένωσης Ε.Ε –Τουρκίας, όλα τα αγροτικά προϊόντα προέλευσης Ε.Ε δασμοφορολογούνται στη Τουρκία. Η δασμοφορολόγηση όμως είναι ιδιαίτερα υψηλή (σχεδόν αποτρεπτική) για ορισμένα τρόφιμα και ποτά.
- Υψηλοί δασμοί για κρασί 50%, ελαιόλαδο 31,2%, ελιές 19,5%, μέλι 38,5 %,μαρμελάδες 58,5%,τυριά έως και 180% (φέτα 180%,κεφαλοτύρι 138% ,κεφαλογραβιέρα 138%), αλεύρι σίτου 102,6%, κρασιά -50%, μπαχαρικά 30%,τσάι 145%
- αλκοολούχα: υψηλός ΦΕΚ(μπύρα ΦΕΚ 63%+0,63 τ.λ./λ, κρασιά 3,53 τ.λ./λίτρο, τσίπουρα- 104,87 τ.λ./λ. λικέρ- 104,87 τ.λ./λ., ούζο 79.07 τ.λ./λ.)
- ΦΠΑ για όλα τα οινοπνευματώδη 18%
- διαδικασίες εισαγωγής
- υψηλές τιμές ραφιού
- κίνδυνος αντιγραφής προϊόντων

ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ

- Ο κλάδος **παραγωγής** δομικών υλικών είναι ο τρίτος μεγαλύτερος στην Τουρκία.
- Η Τουρκία είναι η 5^η μεγαλύτερη χώρα σε εξαγωγές δομικών υλικών.
- Οι πιο σημαντικές της επιδόσεις είναι στην **παραγωγή και στις εξαγωγές**: τσιμέντου, έτοιμου σκυροδέματος, αεριζόμενου σκυροδέματος, σωλήνων από χάλυβα, υαλοπινάκων, υαλοπετασμάτων, κεραμικών υλικών επιχρίσματος, κεραμικών ειδών υγιεινής, δομικών επιχρισμάτων, φυσικών λίδων, ακατέργαστου μαρμάρου –τραβερίνη, πλαστικών κουφωμάτων παραθύρων, πλαστικών προκατασκευασμένων στοιχείων, δομικών υλικών από αλουμίνιο.Οι εξαγωγές της για το 2012 σε δομικά υλικά ανήλθαν σε 21,29 δισ. δολάρια, ενώ

στόχος, σύμφωνα με τον Πρόεδρο της Ένωσης παραγωγών δομικών υλικών, στόχος είναι οι εξαγωγές να αγγίξουν τα 40 δις δολάρια για το 2015.

- **Προοπτικές εισαγωγών σε:**
 - υαλοβάμβακα
 - δομικά υλικά από αλουμίνιο
 - ανελκυστήρες
 - κεραμικά καλύμματα
 - προϊόντα ασφάλτου, γύψου, τσιμέντου, σκυροδέματος
 - ορυκτοβάμβακας
 - προκατασκευασμένα στοιχεία
 - ταπετσαρίες τοίχου
 - σώματα καλοριφέρ
 - είδη υγιεινής από αλουμίνιο
 - σιδερένιες και χαλύβδινες συσκευές
 - κεραμικά είδη υγιεινής
 - τσιμέντο
 - γύψος
 - τούβλα, πλακάκια, κεραμίδια
 - μηχανήματα θ/ψ
 - ηλεκτρολογικό υλικό
 - σιδηρές και χαλύβδινες σωληνώσεις και σύνδεσμοι
 - επιχρίσματα
 - βρύσες και βάνες
 - σιδηρά και χαλύβδινα βίδες και παξιμάδια
 - κλειδαριές και σχετ. εξοπλισμός
 - σιδηρά και χαλύβδινα βέργες, προφίλ, σύρματα, καρφιά, μπουλόνια κ.ά
 - δομικά υλικά από ξύλο
 - δομικά υλικά από πλαστικό
 - μονωμένα καλώδια
 - συσκευές φωτισμού
 - επεξεργασμένοι λίθοι (μάρμαρο, γρανίτης)
 - σιδηρά και χαλύβδινα συναρμολογούμενα είδη
 - υαλοπετάσματα, μονωτικοί ύαλοι, υαλότουβλα

ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ

- Παρά το ότι η εγχώρια βιομηχανία παρουσιάζει αξιόλογη ανάπτυξη, παρατηρείται ισχυρή εξάρτηση από τις εισαγωγές. Το 2014 οι τουρκικές εξαγωγές φαρμακευτικών ήταν **607,7 εκατ.** ευρώ, ενώ οι εισαγωγές **3,3 δις.** ευρώ.
- Η μέση **κατά κεφαλήν φαρμακευτική δαπάνη** παρά το ότι έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια θεωρείται χαμηλή (1,8% επί των συνολικών δαπανών των νοικοκυριών), γεγονός που δείχνει ότι υπάρχει περιθώριο περαιτέρω αύξησης (Κατά κεφαλήν δαπάνη για την περίοδο 2004-9 σε δολ.: 87-102-106-142-157-144). Η κατά κεφαλήν κατανάλωση το 2013 ήταν 121 USD
- Οι **δαπάνες υγείας** στην Τουρκία αντιπροσωπεύουν το 7% του ΑΕΠ της χώρας, τη στιγμή που ο αντίστοιχος μέσος όρος των χωρών του ΟΟΣΑ είναι 9,5% (2010).
- Από τις συνολικές δαπάνες υγείας ποσοστό 25-30% αντιπροσωπεύουν οι φαρμακευτικές δαπάνες.

- Τα **μη συνταγογραφούμενα** (OTC - Over The Counter) καλύπτουν χαμηλό ποσοστό της αγοράς (περίπου 10%). Η κατά κεφαλήν κατανάλωση είναι χαμηλή, ειδικά σε περιοχές με χαμηλότερο διαθέσιμο εισόδημα, όπως οι ανατολικές περιοχές της χώρας. Η αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος και η αλλαγή των καταναλωτικών προτύπων αναμένεται να συμβάλλουν θετικά στην ανάπτυξη της σχετικής αγοράς.
- Ως προς τα μερίδια αγοράς **πρωτότυπων-γενόσημων**, το 2011 τα πρωτότυπα αντιπροσώπευαν το 52,4% του συνολικού όγκου και ως προς την αξία το 38,4% του συνόλου, ενώ τα γενόσημα το 47,6% του συνολικού όγκου και το 61,6% της συνολικής αξίας. Η τάση που εμφανίζεται υποδεικνύει ενίσχυση των γενόσημων έναντι των πρωτότυπων.
- Οι **εισαγωγές** αφορούν κατά κύριο λόγο πρωτότυπα φάρμακα.
- Οι **εισαγωγές πρώτων υλών και ημιεπεξεργασμένων προϊόντων ειδικά για τον τομέα φαρμάκων** αποτελούν το ¼ των συνολικών εισαγωγών.
- Οι **ελληνικές εξαγωγές φαρμάκων** προς την Τουρκία το 2015 ανήλθαν σε 8,9 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας πτώση σε σχέση με το 2014 που ήταν 11,3 εκατ. ευρώ.
Οι ελληνικές εξαγωγές προς Τουρκία την ίδια χρονιά αντιπροσώπευαν το 2,4% του συνόλου των τουρκικών εισαγωγών σε φαρμακευτικά.

- Καθεστώς εισαγωγών

Τα εισαγόμενα από τις χώρες ΕΕ φάρμακα δεν επιβαρύνονται δασμολογικά.

Τα εισαγόμενα φαρμακευτικά προϊόντα πρέπει να συνοδεύονται από πιστοποιητικό συμμόρφωσης (conformity certificate) του Υπουργείου Υγείας της Τουρκίας.

Επίσης, από το 2010, για τα εισαγόμενα από την ΕΕ φαρμακευτικά προϊόντα η Τουρκία δεν δέχεται τα πιστοποιητικά Ορθής Παραγωγικής Πρακτικής (GMP) τα οποία εκδίδονται από φορείς χωρών της ΕΕ, όπως γινόταν έως τότε. Έκτοτε, για τα εξαγόμενα από χώρες της ΕΕ φαρμακευτικά προϊόντα γίνονται δεκτά από τις τ/ αρχές μόνον πιστοποιητικά τα οποία έχουν εκδοθεί από επίσημους Τούρκους ελεγκτές. Εάν ένα φαρμακευτικό προϊόν δεν διαθέτει τέτοιο πιστοποιητικό δεν μπορεί να πάρει άδεια κυκλοφορίας. Εξαιτίας της πρακτικής αυτής, παρατηρούνται καθυστερήσεις στη διαδικασία εισαγωγής.

ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΑ

- Ρυθμοί ανάπτυξης αγοράς 10% περίπου ετησίως και το μέγεθός της υπολογίζεται σε \$3,1 δις (2014)
- 200 δις δολάρια επενδεδυμένο κεφάλαιο
- Τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρήθηκε είσοδος ξένων επενδυτών και πολυεθνικών εταιρειών στην τοπική αγορά
- Ανάπτυξη εγχώριας βιομηχανίας αλλά με έντονη εξάρτηση από εισαγόμενες πρώτες ύλες
- Υψηλός ανταγωνισμός αγοράς - οι μεγαλύτερες πολυεθνικές δραστηριοποιούνται και στην τ/ αγορά καλύπτοντας μεγάλο μερίδιο αγοράς
- Παράγοντες ανάπτυξης: ο αυξανόμενος αριθμός των εργαζόμενων γυναικών, η ανάπτυξη αστικών κέντρων, ο νεαρός πληθυσμός, η αλλαγή στα καταναλωτικά πρότυπα/αναζήτηση ποιοτικών-φυσικών προϊόντων, η διάδοση κι επέκταση κέντρων wellness & spa
- Το 1/3 της αγοράς αφορά προϊόντα περιποίησης μαλλιών (61% σαμπουάν, styling). Επίσης, δυναμική παρουσιάζουν προϊόντα ανδρικής περιποίησης, αποτριχωτικά, μακιγιάζ ματιών, κραγιόν, οδοντόπαστες, αποσμητικά, προϊόντα υγιεινής-περιποίησης μωρών
- Ενδιαφέρον για τα φυσικά προϊόντα
- Άνοδος αντιηλιακά (ενημέρωση, τουρισμός)
- Ευαισθησία σχέση τιμής/αξίας

Λιανική πώληση

- Αλυσίδες λιανικής καλλυντικών: Sevil Kozmetik, Tekin Acar, Altug Parfumeri, επίσης Sephora, MAC, Body Shop, Clinique, Lush, Yves Rocher, L'occitane
- Μεγάλο ποσοστό πωλήσεων πραγματοποιείται στα super market
- Στα φαρμακεία η πώληση δεν είναι διαδεδομένη
- Τα κυριότερα εισαγόμενα προϊόντα είναι: σαμπουάν, κρέμες-λάδια για την περιποίηση του δέρματος, οδοντόπαστες, κολώνιες, βαφές μαλλιών, μακιγιάζ ματιών, αποσμητικά σώματος

ΠΛΑΣΤΙΚΑ

Αγορά πλαστικών

- ταχέως αναπτυσσόμενη
- μέσος όρος ανάπτυξης 2002-7: 15%, 2008: -4%, 2009-10: 20% 2011-14: 23%
- 7.000 εταιρείες το 2012- 98% MME – περίπου 140 ξένων κεφαλαίων, οι μισές από ΕΕ (Γερμανία, Ολλανδία, ΗΠΑ, Γαλία, Ιταλία)
- 20 εκατομμύρια δολάρια ετήσια κέρδη
- 8 δις δολάρια προστιθέμενη αξία ΑΕΠ
- 250.000 εργαζόμενοι
- 70 kg per capita κατανάλωση
- 85% εξωτερική εξάρτηση σε πρώτες ύλες
- Συνολικές εξαγωγές 4,8 δις δολάρια-εισαγωγές 12,8 δις δολάρια το 2011, 9,8 δις δολάρια 2012
- εξαρτάται από εισαγωγές πετροχημικών για την παραγωγή πλαστικών προϊόντων για την εγχώρια αγορά και τις αγορές του εξωτερικού
- η κατανάλωση κατευθύνεται κυρίως προς: υλικά συσκευασίας, κατασκευαστικό τομέα, ηλεκτρικές συσκευές, γεωργία, ένδυση υπόδηση, αυτοκινητοβιομηχανία κ.ά.

Πλαστικές πρώτες ύλες

- Η εγχώρια παραγωγή καλύπτει μόλις το 15% της ζήτησης με μικρή προοπτική αύξησης στο άμεσο μέλλον
- Η ΡΕΤΚΙΜ (κρατική έως το 2008, οπότε πωλήθηκε το 51% - 2,04 δις.USD στη SOCAR Αζερμπαϊτζάν) καλύπτει 85% εγχώριας παραγωγής

ΥΛΙΚΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ

- αύξηση κατανάλωσης με την εξάπλωση οργανωμένου λιανεμπορίου, αλλαγή καταναλωτικών προτύπων
- 5.000 εταιρίες δραστηριοποιούνται στην παρασκευή διαφόρων υλικών συσκευασίας
- 90.000 εργαζόμενοι
- η μέση ετήσια κατανάλωση είναι περίπου 3,5 εκατ. τόνοι
- κατανάλωση: χαρτί – χαρτόνι - κυματοειδές χαρτόνι (40%), μεταλλικά υλικά (22%), πλαστικό:29%, γυαλί:13%, ξύλο:9%, μέταλλο: 9%
- Το 2000 το 20% των προϊόντων του οργανωμένου λιανικού εμπορίου ήταν συσκευασμένα και σήμερα το 40%
- Νέες τάσεις – πρωτότυπες συσκευασίες
(Πηγή:<http://www.gpcaplastics.com>)

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ:

Εξετάζονται οι κυριότερες κατηγορίες υπηρεσιών, στις οποίες ενδεχόμενες συνέργειες μεταξύ ελληνικών και τουρκικών εταιριών εμφανίζουν προοπτικές

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ – REAL ESTATE- ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ

Ο τουρκικός κατασκευαστικός τομέας είναι από τους κορυφαίους και πλέον δυναμικούς στην τουρκική οικονομία. Ενδεικτικό είναι ότι στον κατάλογο των **250 μεγαλύτερων κατασκευαστικών εταιριών, με διεθνή δραστηριότητα**, τον οποίο εκδίδει κάθε χρόνο το περιοδικό Engineering News Record (ENR), οι τουρκικές κατασκευαστικές καταλαμβάνουν τη **2^η θέση παγκοσμίως**. Συγκεκριμένα, στον κατάλογο του 2014 περιλαμβάνονται 42 τουρκικές κατασκευαστικές (στους αντίστοιχους καταλόγους του 2013 περιλαμβάνονταν 38 τ/ κατασκευαστικές², το 2012 περιλαμβάνονταν 33, έναντι 31 και 23 το 2011 και 2010 αντίστοιχα), κατατάσσοντας τα τελευταία τέσσερα χρόνια την Τουρκία ως τη δεύτερη χώρα με τις περισσότερες εταιρείες στον κατάλογο μετά την Κίνα³.

Ο τομέας των κατασκευών στην Τουρκία γνώρισε μία ταχεία ανάπτυξη δεκαετία του '80. Παρουσίασε συρρίκνωση την περίοδο 1993-2001, για να ακολουθήσει νέα περίοδος ανάκαμψης μετά το 2002 με εξαίρεση περίοδο 2008-9. Αντιπροσωπεύει το **7,1% του ΑΕΠ** της Τουρκίας⁴ (6,5% το 2013, 4,4% το 2012, 6,1% 2012) και απασχολεί 1,9 εκατομμύρια εργαζόμενους, που αντιστοιχούν στο 7,3% του εργασιακά ενεργού τουρκικού πληθυσμού (Μ.Ο 2013-α' εξάμηνο 2014)⁵

Η συνολική αξία της κατασκευαστικής βιομηχανίας ανήλθε σε 19 δισ.τ.λ. κατά το πρώτο τρίμηνο του 2014, αυξημένη κατά 18,4% σε σχέση με το ίδιο διάστημα της προηγούμενης χρονιάς. Κατά το ίδιο διάστημα, τα χρήματα που ξοδεύτηκαν σε κατασκευαστικές εργασίες ήταν 38,7 δισ.τ.λ.

Το 2013 πωλήθηκαν περίπου **1.110.500** κατοικίες (690.880 το 2012, 708.275 το 2011 και 607.098 το 2010), ενώ το 2014 οι πωλήσεις κατοικιών ανήλθαν στις **1.230.275**.

Στις **αιτίες ραγδαίας ανάπτυξης** του κατασκευαστικού τομέα στην Τουρκία συγκαταλέγονται η οικονομική σταθερότητα, τα χαμηλά επιτόκια δανεισμού και η σχετική ευκολία χορήγησης δανείων, η επιθετική πολιτική ΤΟΚΙ (κρατικού κατασκευαστικού οργανισμού), η αύξηση πληθυσμού και η συνοδεύουσα αυτήν μεγάλη τάση αστικοποίησης (νέος πληθυσμός που επιθυμεί να αποκτήσει κατοικία, αύξηση εισοδήματος, προτίμηση για απόκτηση κατοικίας αντί ενοικίασης).

Ο μεγαλύτερος αριθμός πωλήσεων σημειώνεται τα τελευταία δέκα χρόνια, όπως είναι αναμενόμενο, στα μεγάλα αστικά κέντρα και κυρίως σε Κων/πολη, Άγκυρα και Σμύρνη⁶, με εξαίρεση τη διετία 2010-2012 όπου σημειώθηκε μείωση κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες (από 51% το 2010 σε 41% το 2012) των ετησίων εσόδων από πωλήσεις ακινήτων στις τρεις μεγαλύτερες αυτές πόλεις της Τουρκίας. Μικρή πτώση πωλήσεων κατοικιών παρατηρήθηκε στις ως άνω πόλεις το 11μηνο του 2014 σε σχέση με το 11μηνο 2013. Την τελευταία πενταετία αυξημένα έσοδα καταγράφονται στην Περιφέρεια, γεγονός που αναδεικνύει τη μετατόπιση της ζήτησης ακινήτων από μεγάλες σε αναπτυσσόμενες επαρχιακές και ειδικότερα πόλεις της Ανατολίας (πχ. Προύσα, Εσκίσεχir, Μερσίνη, Καισάρεια, Γκαζιάντεπ) και τουριστικά θέρετρα των νοτίων παραλίων (με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα την Απάλεια).

Η στεγαστική πίστη αυξήθηκε από περίπου 1 δις δολ. το 2004 σε 86 δις δολ. το 2012, για να ξεναπέσει στα 60 περίπου δις.το 2013. Παράλληλα, μέσα στα πέντε τελευταία χρόνια αυξήθηκε σημαντικά το ποσοστό των νόμιμων κατασκευών κατοικιών, από το 50% το 2004 σε 80% το 2013.

² Βλ.ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι, όπου καταγράφονται και τα ετήσια έσοδα ανά εταιρία.

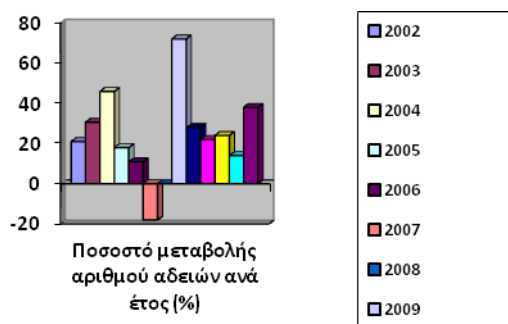
³ <http://enr.construction.com/toplists/Top-International-Contractors/201-300.asp>

⁴ Πηγή: τουρκικό Ινστιτούτο Στατιστικής, www.turkstat.gov.tr

⁵ IMSAD Report (Construction Materials Industrialists Association)

⁶ Βλ.Παράρτημα ΙΙΙ, όπου ενδεικτικά παρατίθεται πίνακας πωλήσεων κατοικιών έτους 2012 ανά περιοχή.

Διαγραμματικά η εξέλιξη έκδοσης αδειών ανοικοδόμησης και κατασκευής κτιρίων την τελευταία δεκαετία θα μπορούσε να αποδοθεί με το ακόλουθο σχήμα, όπου απεικονίζεται ανά έτος το ποσοστό (%) μεταβολής του αριθμού των αδειών σε σχέση με το προηγούμενο έτος:

Το 2013, η Κυβέρνηση εισήγαγε Σχέδιο Αστικής Ανάπλασης, με κύριο στόχο την αντικατάσταση επικίνδυνων κτιρίων με άλλα που πληρούν αντισεισμικές προδιαγραφές. Πρακτικά αυτό συνεπάγεται την κατεδάφιση περίπου 6.5 εκατ. κτηρίων και την ανακατασκευή εντός των επομένων 15-20 ετών με 400,000 κτηριακές μονάδες. Το εν λόγω Σχέδιο αναμένεται να δώσει περαιτέρω ώθηση στον τομέα των κατασκευών και σε συναφείς βιομηχανίες, όπως η τσιμεντοβιομηχανία.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥΡΚΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Το άνοιγμα των τουρκικών κατασκευαστικών εταιριών στις ξένες αγορές ξεκίνησε στις αρχές της δεκαετίας του 1970 . Η πρώτη χώρα στην οποία οι Τούρκοι εργολάβοι άρχισαν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους ήταν η Λιβύη.

Αργότερα, οι τουρκικές κατασκευαστικές επεκτάθηκαν και σε άλλες αραβικές χώρες όπως το Ιράκ , την Ιορδανία , τη Σαουδική Αραβία , το Κουβέιτ, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, την Υεμένη και το Ιράν . Ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1970 , το 90 % των εκτός Τουρκίας έργων που ανελήφθησαν πραγματοποιήθηκαν στις αραβικές χώρες . Από τις αρχές της δεκαετίας του '80 , οι τουρκικές εταιρίες άρχισαν να προσανατολίζονται προς τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Από τη δεκαετία του '90 και μετά επεκτάθηκαν και στις χώρες ΚΑΚ, στην Ανατολική Ευρώπη και την Ασία, αλλά και σε ευρωπαϊκές χώρες⁷ και πλέον σε χώρες και της υποσαχάριας Αφρικής (πχ Αιθιοπία, Ανγκόλα).

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο τουρισμός συνιστά έναν από τους πιο σημαντικούς κλάδους της οικονομίας στην Τουρκία και μία βασικότατη πηγή εσόδων, αφού πάνω από το 1/10 των χρημάτων που εισρέουν στα ταμεία της πλέον ετησίως προέρχονται από τον τουρισμό. Η Τουρκία αποτελεί έναν προορισμό, ο οποίος μπορεί να συνδυάσει πολλές μορφές τουρισμού: θερινό-χειμερινό, πολιτιστικό, θρησκευτικό,

⁷ Βλ. ΠΑΡΑΤΗΜΑ IV

γαστρονομικό, ιατρικό, εναλλακτικό. Οι φυσικές δυνατότητές της σε συνδυασμό με εκτεταμένη διαφημιστική καμπάνια τα τελευταία χρόνια και με τις χαμηλές τιμές υπηρεσιών που παρέχει, την έχουν φέρει στις πρώτες θέσεις παγκοσμίως τόσο σε επίπεδο αφίξεων, όσο και εσόδων.

Η Τουρκία κατατάσσεται στην 6^η θέση παγκοσμίως σε επίπεδο αφίξεων τουριστών και στη 10^η παγκοσμίως σε επίπεδο εσόδων.

Οι διμερείς τουριστικές ροές αποτυπώνονται ως εξής:

Ταξιδιωτική κίνηση με την Τουρκία (Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος)

	2012	2013	2014	2015	Μεταβολή 2014-2015
Αφίξεις από Τουρκία στην Ελλάδα (χιλ)	602	831	976	1153	18,1%
Αναχωρήσεις Ελλήνων προς Τουρκία	533	524	715	652	-8,8%

Με βάση τα ανωτέρω στοιχεία, ο τουρισμός από Τουρκία μπορεί να αυξηθεί με δράσεις όπως:

1. Διερεύνηση από μέρους των ελληνικών τουριστικών πρακτορείων δυνατοτήτων συνεργασίας με τουρκικά πρακτορεία σε πόλεις εκτός Κων/πολης και Σμύρνης
2. Διοργάνωση είτε από μέρους της Ελλάδας είτε από κοινού εκδηλώσεων τουριστικής προβολής σε συνδυασμό με γαστρονομία σε τουρκικές πόλεις με γνωστά και χαρακτηριστικά τοπικά προϊόντα, όπως πχ. Άδανα, Τραπεζούντα, Σαμψούντα, Άγκυρα, Gaziantep κλπ
3. Συμφωνίες ελληνικών και τουρκικών πρακτορείων για κοινά πακέτα ιαματικού, εναλλακτικού (αθλητικού, αγροτουρισμού) και θρησκευτικού τουρισμού. Όπως στην Τουρκία, ομοίως και στην Ελλάδα, το κόστος ιατρικού τουρισμού είναι αρκετά χαμηλό, συγκρινόμενο με αυτό των χωρών της Κεντρικής Ευρώπης και των ΗΠΑ (χαμηλό κόστος επεμβάσεων, αιμοκαθάρσεων κλπ), αλλά και στον τουρισμό τρίτης ηλικίας, καθώς υπάρχουν θερμά και ιαματικά λουτρά σε προσβάσιμες περιοχές της χώρας μας και με σύγχρονες και προσιτές ξενοδοχειακές μονάδες.
4. Προς αξιοποίηση είναι επίσης και το στοιχείο της τάσης του συνεδριακού αλλά και εταιρικού τουρισμού στην Τουρκία, καθώς θα μπορούσαν να προσφέρονται ελκυστικά πακέτα σε εργαζομένους εταιριών και συνέδρους, προκειμένου να επισκεφτούν τη χώρα μας και να διεξάγουν τις εκδηλώσεις τους σε αυτήν.
5. Επιπλέον, στοχεύοντας στο 10% των πιο εύπορων Τούρκων, τα μεγάλα ξενοδοχεία στην Ελλάδα θα μπορούσαν να επιδιώξουν μεγαλύτερη προβολή τους στην Τουρκία και να προσφέρουν πακέτα γνωριμίας, ώστε να συμπεριληφθούν στους συνήθεις προορισμούς των πιο εύπορων Τούρκων.
6. Διοργάνωση πολυθεματικών εβδομάδων εκδηλώσεων ελληνικού πολιτισμού σε πολυτελή ξενοδοχεία της Τουρκίας που θα περιλαμβάνουν εκθέσεις ζωγραφικής, φωτογραφίας και μουσικών εκδηλώσεων, σε συνδυασμό με επίδειξη ελληνικής κουζίνας.
7. Πρόσκληση προέδρων μεγάλων επιχειρήσεων, δημοσιογράφων, τουριστικών φορέων και μεγάλων tour operators και ξενοδόχων σε οργανωμένες κρουαζιέρες στο Αιγαίο, όπου θα δίνεται ευκαιρία γαστρονομικής και πολιτιστικής προβολής της χώρας μας.
8. Διευκόλυνση επαφών μεταξύ ελληνικών και τουρκικών Περιφερειών, αμοιβαία προβολή σε τοπικά μέσα ενημέρωσης, δημιουργία Workshops, αδελφοποιήσεις, σύναψη σχετικών συμφωνιών.

9. Δημιουργία περισσότερων αεροπορικών slots μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας και σε προορισμούς ιδιαίτερου τουριστικού ενδιαφέροντος για Τούρκους τουρίστες (π.χ νησιά ανατ.Αιγαίου, Χαλκιδική, Κρήτη)
10. Δημιουργία μέσω Γραφείων Τύπου, ΟΕΥ, ΕΟΤ επαφών με μέσα ενημέρωσης στην Τουρκία με σκοπό την αρθρογραφία, την προβολή, τα διαφημιστικά spots και εκτεταμένα αφιερώματα σε τουριστικούς προορισμούς στη χώρα μας.
11. Πρόσκληση σε αρθρογράφους τουριστικών περιοδικών, τουριστικούς πράκτορες και ξενοδόχους για διαμονή και ξενάγηση σε τουριστικούς προορισμούς στην Ελλάδα
12. Κοινές τηλεοπτικές παραγωγές με προβολή ιστορικών προσώπων και διαδρομών τους και στις δύο χώρες (π.χ Απόστολος Παύλος, Μ.Αλέξανδρος)
13. Χειμερινές προσφορές εκ μέρους ελληνικών τουριστικών πρακτορείων ειδικά για Τούρκους τουρίστες
14. Οργάνωση κοινών πολιτιστικών/αθλητικών εκδηλώσεων (π.χ Ποσειδόνια, Aegean Festival κλπ)
15. Προσέγγιση μεγάλων τουρκικών επιχειρήσεων-προσφορά τουριστικών πακέτων για εργαζομένους –διευκόλυνση στη χορήγηση visa (Ολλανδικό μοντέλο)
16. Σύναψη συμφωνιών μεταξύ ιδιωτικών φορέων για κοινά πακέτα σε τουρίστες μακρινών προορισμών (πχ. από Αμερική και από αναδυόμενες χώρες της Ασίας), τα οποία θα μπορούσαν να συνδυάσουν δύο μεσογειακές χώρες σε ενιαίο πακέτο διακοπών, με αλληλοσυμπληρούμενα χαρακτηριστικά.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ-ΑΠΕ

- Καθώς η χώρα γνώρισε υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης μετά το 2001, η ζήτηση ενέργειας έχει πολλαπλασιασθεί. Το 1995 μόλις το 20% των αναγκών ενέργειας της Τουρκίας καλυπτόταν από φυσικό αέριο, ποσοστό που έχει φτάσει σήμερα στο 44 %. Βασικός καταναλωτής ηλεκτρικής ενέργειας στην Τουρκία είναι η βιομηχανία (μεταλλουργία , χημική βιομηχανία. Μηχανουργία).
- Η εγχώρια πρωτογενής παραγωγή ενέργειας στην Τουρκία αντιστοιχεί σε λιγότερο από το 1/3 της κατανάλωσης. Η μειωμένη αυτή αναλογία συνάδει με τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης που έχει επιτύχει η τ/οικονομία, οι οποίοι αναμένεται να διατηρηθούν, γεγονός που συνεπάγεται και αύξηση των ενεργειακών αναγκών της χώρας.
- Η συνολική εγκατεστημένη ισχύς άγγιξε τα 53 GW στις αρχές του 2012 ετησίως (35 % υδροηλεκτρική ενέργεια , 23 % άνθρακα, 3 % αιολική ενέργεια, 0,1 % φωτοβολταϊκά) και παρουσιάζει ρυθμό αύξησης 5% ετησίως.
- Την προηγούμενη δεκαετία παρατηρήθηκε αύξηση της κατανάλωσης άνθρακα, φυσικού αερίου και σημαντική μείωση της κατανάλωση πετρελαίου. Επίσης, διευρύνεται συνεχώς η χρήση υδροηλεκτρικής ενέργειας, με νέες μονάδες παραγωγής υδροηλεκτρικής ενέργειας να προστίθενται συνεχώς στις ήδη υπάρχουσες. Η Τουρκία κατέχει μεγάλα λιγνιτικά αποθέματα της χώρας τα οποία παραμένουν σε μεγάλο βαθμό αναξιοποίητα. (Δυναμικότητα μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη 10.000MW, δυναμικότητα υδροηλεκτρικών εγκαταστάσεων 16.000 MW, δυναμικότητα αιολικών πάρκων 1.200 MW)
- Με την ιδιωτικοποίηση της Toroslar Elektrik, ολοκληρώθηκε στα τέλη Σεπτεμβρίου 2013 το πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων 18 δημόσιων επιχειρήσεων στον τομέα της διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, αποφέροντας συνολικά έσοδα 12,7 δισ. δολάρια.
- Οι σημαντικότερες ιδιωτικοποιήσεις από τις 18 συνολικά που πραγματοποιήθηκαν, αφορούσαν τις δύο μεγαλύτερες εταιρείες διανομής ηλεκτρικής ενέργειας στην Τουρκία, την Toroslar Elektrik και την AYEDAŞ, οι οποίες αποκτήθηκαν έναντι 3 δις δολ. από την εταιρεία Enerjisa. Έτσι, η εταιρεία

Enerjisa, η οποία ανήκει στον τ/όμιλο Sabanci και τον γερμανικό κολοσσό ενέργειας E.ON. γίνεται πλέον μία από τις σημαντικότερες εταιρείες της χώρας στον τομέα αυτό.

- Από τις ΑΠΕ (πλην υδροηλεκτρικών) κυρίως ενισχύθηκε η παραγωγή αιολικής ενέργειας. Η εγκατεστημένη ισχύς από φωτοβολταϊκά συστήματα είναι εξαιρετικά περιορισμένη.
- Νομοθεσία περί ΑΠΕ στην Τουρκία

Οι συμβασιολογημένες τιμές αγοράς (feed-in tariff) για φωτοβολταϊκά στην Τουρκία, σύμφωνα με τα τελευταία δεδομένα, είναι 13,3 δολ.ανά kWh. Η τουρκική κυβέρνηση προσφέρει και πρόσθετα κίνητρα στην κατασκευή των φωτοβολταϊκών κινητήρων περιλαμβάνεται και εγχώριο εξάρτημα (domestic component), στοιχείο που μπορεί να ανεβάσει την FID ως και 6,7 δολάρια επιπλέον ανά kWh (πενταετής διάρκεια ευνοϊκής ρύθμισης).

Η εγγύηση τιμής προβλέπεται για 10 χρόνια και μπορούν να επωφεληθούν εταιρείες με έναρξη λειτουργίας από 18/5/2005 (θέση σε ισχύ προηγούμενου Νόμου) έως 31/12/2015 εφόσον είναι κάτοχοι πιστοποιητικών ΑΠΕ (Renewable Energy Resources Certificate). Μετά το 2015 οι εν λόγω τιμές θα αναπροσαρμοστούν από το Συμβούλιο Υπουργών.

Οι επενδυτές που χρησιμοποιούν μηχανολογικό και ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό που έχει κατασκευαστεί στην Τουρκία θα επωφελούνται επιπλέον ενισχύσεων

Η συνολική εγκατεστημένη ισχύς για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ηλιακή που συνδέεται με το δίκτυο μεταφοράς δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 600 MW έως τις 31.12.2013.

Ο ιστότοπος της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας της Τουρκίας είναι: <http://www.emra.org.tr/> και υπάρχει και στην αγγλική. (τηλ. 0090 312 2014001, φαξ, 0090 312 2014050)

Πληροφορίες σχετικά με την αγορά ενέργειας στην Τουρκία, μπορεί να βρει κανείς στον ιστότοπο <http://turkey-electricity.com/page3.html>.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οι κυριότερες πόλεις της Τουρκίας (πλην Άγκυρας και Κων/πολης) και το αντίστοιχο επιχειρηματικό ενδιαφέρον που παρουσιάζουν για δυνητικούς εξαγωγείς και επενδυτές

ΠΟΛΕΙΣ	ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Σμύρνη	Τουρισμός, αυτοκινητοβιομηχανία, βιομηχανία χημικών, ΑΠΕ, ICT, Αγροτική παραγωγή (βαμβάκι, φρούτα, ελιές, ελαιόλαδο), Καπνά, Τρόφιμα-Ποτά, Σιδηρομεταλλεύματα, Υφασματοβιομηχανίες	Η Σμύρνη συνιστά: 1. Το δεύτερο μεγαλύτερο εμπορικό κέντρο της χώρας 2. Κέντρο παραγωγής του 9,3% της συνολικής τουρκικής βιομηχανικής παραγωγής 3. Κέντρο δραστηριοποίησης 1600 περίπου διεθνών βιομηχανιών και επιχειρήσεων 4. Έδρα 4000 εξαγωγικών εταιριών 5. χώρο δύο Ελεύθερων Ζωνών και 7 ενεργών Βιομηχανικών Ζωνών, 4 εμπορικών λιμένων και μιας Βιομηχανικής Τεχνολογικής Ζώνης
Προύσα	Αυτοκινητοβιομηχανία, υφάσματα, τρόφιμα (γάλα, αναψυκτικά), συσκευασίες, χειμερινός τουρισμός, θερμά λουτρά	1. Μεγάλες βιομηχανίες όπως FIAT, Renault Cocacola, Bosch, Pepsi, Sütas κλπ είναι χρόνια εγκατεστημένες στην Προύσα 2. Έδρα του Bursa International Textiles&Trade Center
Άδανα	Αγροτικά προϊόντα (βαμβάκι, σταφύλι, καλαμπόκι, αλεύρι, σόγια), επεξεργασία δερμάτων και υφασμάτων, βιομηχανίες παραγωγής φυτικών ελαίων και μαργαρίνης, συνεδριακός τουρισμός,	1. Μεγάλα Συνεδριακά Κέντρα (TÜYAP Exhibition and Congress Centre, Alper Akinoğlu Congress Center) 2. Στα Άδανα είναι εγκατεστημένη η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή εταιρία επεξεργασίας πολυεστέρα Advansa Sasa S.A
Γκαζιάντεπ	Ελαιόλαδο, Αγροτικά προϊόντα (φυστίκια), Επεξεργασμένα χαλιά, Τουρισμός, τοπικά παραδοσιακά προϊόντα (χάλκινα διακοσμητικά και σανδάλια)	Στο Γκαζιάντεπ βρίσκεται η μεγαλύτερη οργανωμένη βιομηχανική περιοχή στην Τουρκία
Ικόνιο	Εξαρτήματα αυτοκινήτων, αγροτικά μηχανήματα, πλαστικά, αγροτικά προϊόντα, έπιπλα, αλευρόμυλοι	
Αττάλεια	Τουρισμός (θερινός, χειμερινός, μουσειακός, αθλητικός κλπ) Αγροτικά προϊόντα (βαμβάκι, ελιές, ελαιόλαδο, μπανάνες, φρέσκα λαχανικά) κατασκευή πολυτελών yacht, ναυπήγηση, κατασκευή φωτιστικών	1. Το 2012 η Αττάλεια συγκαταλέχθηκε στους 5 σημαντικότερους προορισμούς παγκοσμίως (βάσει επισκεψιμότητας) από την UNWTO (United Nations World Tourism Organization) 2. Από το 2000 υπάρχει στην Αττάλεια ελεύθερη ζώνη κατασκευής

		yachts
Μερσίνα	Ναυτιλία, μηχανήματα (αποθήκευση, παραγωγή, συναρμολόγηση-αποσυναρμολόγηση), εκθεσιακός τουρισμός	Το 1986 δημιουργήθηκε στη Μερσίνα η πρώτη Ελεύθερη Οικονομική Ζώνη στην Τουρκία
Εσκίσεχίρ	Βιομηχανία φορτηγών, μηχανήματα, κατασκευή σιδηροδρόμων, ηλεκτρονικά, μηχανές αεροσκαφών, αγροτικά μηχανήματα, βιομηχανίες επεξεργασίας ζάχαρης, τσιμέντο, χημικά προϊόντα, τρόφιμα (μπισκότα, σοκολάτες, γλυκά), κεραμοβιομηχανία, επεξεργασία ορυκτών πρώτων υλών για την κατασκευή διακοσμητικών(Meerschaum)	
Σαμψούντα	Ιατρικά προϊόντα, έπιπλα, καπνά, χημική βιομηχανία, ναυτιλία (σύνδεση με Νοβοροσισκ), αγροτικά προϊόντα, εξαρτήματα αυτοκινήτων	
Ερζερούμ	Χειμερινός τουρισμός (σκι στο όρος Palandöken), λιθοκατασκευές (κοσμήματα και διακοσμητικά από πέτρα Oltu)	Τελικό σημείο του αγωγού BTE (Baku-Tbilisi-Erzurum)
Καραμάνμαράς	Βιομηχανία υφασμάτων, παγωτό	Τέσσερις από τις μεγαλύτερες υφασματοβιομηχανίες της Τουρκίας (<u>Kıpaş</u> , <u>İskur</u> , <u>Arsan Bozkurt</u>) είναι εγκατεστημένες στην πόλη. Εκεί δραστηριοποιούνται επίσης οι American Eagle και Aeropostale
Κιουτάχεια	Ορυχεία λιγνίτη, βιομηχανία κατασκευής τούβλων, επεξεργασίας ζάχαρης, νιτρικού οξέως, επεξεργασία ορυκτών πρώτων υλών για την κατασκευή διακοσμητικών(Meerschaum), αγροτικά προϊόντα (φρούτα, δημητριακά)	
Τραπεζούντα	Αγροτικά προϊόντα (τσάι, φουντούκια, φρούτα), ξυλεία, κτηνοτροφία, αλιεία, παραγωγή γάλακτος, μέλι, αυγά, παρασκευή τσιμέντου, δομικά υλικά, προϊόντα από μέταλλο, ασήμι, χρυσό, χαλκό και γυαλί, παρασκευή ιατρικών προϊόντων	Η Τραπεζούντα καλύπτει το 20% των συνολικών αναγκών της χώρας σε αλιεία (Στον δε Ευξεινο αλιεύεται το 75% των ψαριών της αλιευτικής παραγωγής της Τουρκίας)
Αδριανούπολη	Αγροτικά προϊόντα (πεπόνια, καρπούζια, καλαμπόκι, ζάχαρη, τομάτες, μελιτζάνες, σταφύλια), αλιεία, κτηνοτροφία, κυνήγι τουρισμός	

ΠΗΓΕΣ:

www.turkstat.org.tr

www.invest.gov.tr

<http://www.tobb.org.tr>

<http://www.deik.org.tr/>

<http://www.inflation.eu/inflation-rates/turkey/historic-inflation/cpi-inflation-turkey-2012.aspx>

http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2012-13.pdf

<http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/turkey/>

<http://www.centralbanknews.info>

http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_113456.pdf

<http://www.tradingeconomics.com/turkey/balance-of-trade>

<http://www.ebrd.com/pages/country/turkey.shtml>

www.epdk.gov.tr (Energy Market Regulatory Authority)

www.rekabet.gov.tr (Competition Authority)

www.bddk.org.tr (Banking Regulation & Supervision Agency)

www.cmb.gov.tr (Board Authority)

www.oib.gov.tr (Privatization Administration)

www.btk.gov.tr (Information & Communication Technologies Authority)

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Γραφείο ΟΕΥ: Άγκυρας

1. Ελληνικές Αρχές:

Ελληνική Πρεσβεία: Τηλ: 0090 312 4480647, 0090 312 4480387 E-mail: gremb.ank@mfa.gr

Γραφείο ΟΕΥ: Τηλ: 0090 312 4278307/08 E-mail: ecocom-ankara@mfa.gr

Γραφείο Τύπου: Τηλ: 0090 312 4368866 E-mail: greekpress@greekembassy.net

Γενικό Προξενείο Άγκυρας: Τηλ.: 0090 312 4360419

2. Τουρκικές Αρχές:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ:

Address: Söğütözü Mahallesi 2180 Caddesi no:63 Çankaya, Ankara

Telephone: 0090 312 2047500

Website: <http://www.economy.gov.tr>

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ:

Address: Dikmen Caddesi 06450 Çankaya / Ankara

Telephone : 0090 312 4152900

Website: <http://www.maliye.gov.tr>

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ:

Address: Dr. Sadık Ahmet Caddesi No:8 06100 Balgat, Ankara

Telephone :: 0090 312 2921000

Website: <http://www.mfa.gov.tr>

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ:

Address: Dumlupınar Boulevard No: 151 Eskisehir Yolu 9. Km. 06800 Cankaya , Ankara

Telephone: 0090 312 4491000

Website: <http://www.gtb.gov.tr>

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ:

Address: Eskisehir Yolu 9. Km. Lodumlu, Ankara

Telephone: +90 312 2873360

Website: <http://www.tarim.gov.tr>

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ:

Address: Anafartalar Mahallesi İstiklal Caddesi No:10 06050 Ulus Altındağ, Ankara

Telephone: 0090 312 5075000

Website: <http://www.tcmb.gov.tr>

ΤΟΥΡΚΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ:

Address: Devlet Mahallesi Necatibey Caddesi No:114 06650 Çankaya, ANKARA

Telephone: 0090 312 4100410

Website: <http://www.turkstat.gov.tr>

3. Διεθνείς Οργανισμοί:

WORLD BANK:

Address: Ugur Mumcu Cad. 88, 06700, Ankara

Telephone: 0090 312 4598300

Website: <http://www.worldbank.org/en/country/turkey>

<p>EUROPEAN INVESTMENT BANK: Address: Ugur Mumcu Caddesi 88, 06700, Ankara Telephone: 0090 312 4056050 Website: http://www.eib.org/projects/regions/enlargement/turkey</p>
<p>EUROPEAN BANK OF RECONSTRUCTION & DEVELOPMENT: Address: Eskişehir Yolu, Armada İş Merkezi, No:6, Kat:4 Söğütözü, 06520 Ankara Telephone: 0090 312 2055960 Website: http://www.ebrd.com/turkey.html</p>
<p>ORGANIZATION FOR ECONOMIC COOPERATION AND DEVELOPMENT: Address: Gelir İdaresi Başkanlığı, Eğitim Merkezi, 25 Mart Mahallesi, İstiklal Caddesi No:7, Yenimahalle 06200 Ankara Telephone: 0090 312 3873277 or 0090 312 3873345 Website: http://www.oecd.org/turkey</p>
<p>INTERNATIONAL MONETARY FUND: Address: Ugur Mumcu Caddesi, No: 88 MNG Binası, Kat 3, A Blok 06700 Gaziosmanpaşa Cankaya, Ankara Telephone: +903 12 446 5007 Website: http://www.imf.org/external/country/TUR/</p>
<p>EUROPEAN UNION: Address: Uğur Mumcu Caddesi No:88, 06700 Ankara Telephone: 0090 312 459 8700 Website: http://avrupa.info.tr/eu-delegation/welcome.html</p>

4. Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια και Επιχειρηματικές Ενώσεις:

Φορέας:

Ιστοσελίδα:

Εμπορικό Επιμελητήριο Άγκυρας	http://www.ato.org.tr
Βιομηχανικό Επιμελητήριο Άγκυρας	http://www.aso.org.tr
Turkish Airlines	http://www.turkishairlines.com
Ένωση Επιμελητηρίων και Χρηματιστηρίων Τουρκίας	http://www.tobb.org.tr
Ένωση Τουριστικών Πρακτορείων Τουρκίας	http://www.tursab.org.tr
Ένωση Κατασκευαστών Τουρκίας	http://www.tmb.org.tr
DEİK foreign economic relations board	http://www.deik.org.tr
Ένωση Βιομηχανίας και Επιχειρήσεων Τουρκίας	http://www.tusiad.org.tr
Ίδρυμα Ερευνών Οικονομικής Πολιτικής Τουρκίας	http://www.tepav.org.tr/tr/
Σύνδεσμος Εξαγωγέων Τουρκίας	http://www.tim.org.tr/tr/default.html
Ένωση Νέων Επιχειρηματιών Τουρκίας	http://www.angiad.org.tr/
Υπηρεσία Στήριξης & Προώθησης Επενδύσεων της Τουρκίας – Γραφείο Πρωθυπουργού	http://www.invest.gov.tr/en-US/theagency/Pages/OurServices.aspx

5. Τράπεζες:

Τράπεζα:

Adabank
Akbank
Aktif Yatırım Bankası

Website:

<http://www.adabank.com.tr>
<http://www.akbank.com>
<http://www.aktifbank.com.tr>

Alternatif Bank	http://www.abank.com.tr
Anadolubank	http://www.anadolubank.com.tr
Arap Türk Bankası	http://www.atbank.com.tr
BankPozitif	http://www.bankpozitif.com.tr
Burgan Bank	http://www.burgan.com
Credit Agricole	http://credit-agricole.com
Denizbank	http://www.denizbank.com
Deutsche Bank	https://www.db.com/turkey
Diler Yatırım Bankası	http://www.dilerbank.com.tr
Fibabanka	http://www.fibabanka.com.tr
Finansbank	http://www.finansbank.com.tr
Garanti Bank	http://www.garanti.com.tr
GSD Yatırım Bankası	http://www.gsdbank.com.tr
Habib Bank Limited	http://www.habibbank.com
Halk Bankası	http://www.halkbank.com.tr
HSBC Bank	http://www.hsbc.com.tr
İller Bankası	http://www.ilbank.gov.tr
ING Bank	http://www.ingbank.com.tr
JPMorgan Chase	http://www.jpmorgan.com/turkey
Merrill Lynch	http://www.ml.com.tr
Nurol Yatırım Bankası	http://www.nurolbank.com.tr
Société Générale	http://ww2.sgcib.com/turkey
Taib Yatırım Bank	http://www.yatirimbank.com.tr
Tekstilbank	http://www.tekstilbank.com.tr
The Royal Bank of Scotland	http://www.rbsbank.com.tr
Turkish Bank	http://www.turkishbank.com
Turkland Bank	http://www.tbank.com.tr
Türk Ekonomi Bankası	http://www.teb.com.tr
Türk Eximbank	http://www.eximbank.gov.tr
Türkiye İş Bankası	http://www.isbank.com.tr
Türkiye Kalkınma Bankası	http://www.tkb.com.tr
Türkiye Sınai Kalkınma Bankası	http://www.tskb.com.tr
VakıfBank	http://www.vakifbank.com.tr
Yapı ve Kredi Bankası	http://www.yapikredi.com.tr
Ziraat Bankası	http://www.ziraat.com.tr
Şekerbank	http://www.sekerbank.com.tr

6. Ξενοδοχεία:

Ξενοδοχεία:	E-mails:
JW MARIOTT HOTEL ANKARA	zeynel@ozdogan.com.tr
SWISSOTEL ANKARA	ankara@swissotel.com
RAMADA PLAZA ANKARA	kemal Erdogan@oz.com.tr
CROWNE PLAZA HOTEL ANKARA	akaragulle@cpankara.com.tr
ANKARA HILTON SA	sibel.gurel@hilton.com

SHERATON HOTEL ANKARA	figen.alsirt@nurol.com.tr
RIXOS GRAND HOTEL ANKARA	grandankara@rixos.com
BILKENT HOTEL ANKARA	r.ulas@bilkentotel.com.tr

Τελευταία ενημέρωση: 7 Ιουλίου 2016

**ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΑΓΚΥΡΑΣ:**

Δ/ΝΣΗ: Yunanistan Buyukelciligi, Ekonomi ve Ticaret Ofisi, Turan Emeksiz sokak. 3/10, TR-06700 GOP – Cankaya, Ankara, TURKIYE

ΤΗΛ.: 0090 312 4278307-8

FAX: 0090 3124278374

E-MAIL: ecocom-ankara@mfa.gr